

Budapest 62

T. c.

Postafiók 282.

Cs. p.

„Ujság” szerkesztősége

Népi Ujság

16. évfolyam

Noviszád, 1935 január 17. csütörtök

14. szám

A Népszövetség igazságot szolgáltatott Németországnak és most Németországon a sor, hogy mielőbb visszatérjen Genfbe

A német nép meg akarja oldani belső feladatait és ehhez békére van szüksége, — mondotta Göbbels félmillió ember előtt Berlinben — Genfbe érkeztek a szavazási urnák — A Saarvidék egyelőre önálló közigazgatási terület marad — A német miniszterek ismételen kijelentik, hogy senkit sem fognak üldözni a népszavazáskor tanúsított magatartása miatt

Elhalasztották a Népszövetségi Tanács szerdai ülését, amelynek a szavazások eredményével kellett volna foglalkoznia

Berlinből jelentik: A népszavazási győzelem alkalmából Göl. bels. propagandaminiszter Berlinben félmillió főnyi tömeg előtt beszédet mondott:

— Népünk ujabbkori történelmében — mondotta — csak egy nap hasonlítható össze a maival: 1933. január 30. a. Népünk ellenségei azt hitték, hogy a saarvidéki népszavazáson meg fog lenekleni a nemzeti szocializmus államhajója. A Saar mellett minden találkozott, ami a német nemzeti szocializmus ellensége: marxisták, szeparatisták, kommunisták és emigránsok a világ minden tájáról. Egy csapással széjjel szakítottuk azonban a szemfényvesztésnek ezt a hálóját.

A státus kvó emberei azt hirdették a Saarvidéken, hogy aki Németország mellett tesz hitvallást, az Hitler mellé áll. Mi elfogadtuk ezt a jelszót és mély elégtétellel állapítjuk meg, hogy

a német haza fiainak 90 és fél százaléka a nemzeti szocializmus és Hitler mellett foglalt állást.

Bebizonyosodott tehát, hogy a nemzeti szocializmus nagy fölénye Németországban nem azon alapszik, hogy a nemzeti szocializmus nem tűr más véleményt és gyűjtőtáborba zárja ellenfeleit. Saarvidéken nem volt gyűjtőtábor és mégis győzedelmeskedett a hitlerizmus. A népszavazás következményeképp most elmondhatjuk, hogy

a világ ime meghallgatta zörgetésünket az egyenjogúság kapuján és beláthatta, hogy amennyire akarjuk a békét, annyira el vagyunk határozva arra is, hogy becsületünket megvédjük.

Most, amikor végleges megoldásához érkezett az utolsó területi kérdés, amely Németország és Franciaország között elintézendő volt, most válik csak igazán érthetővé, hogy elhangozzék Európában a béke szava.

A német nép meg akarja oldani belső feladatait és ehhez becsületes békére van szüksége.

Göbbels előtt ezután elvonultak a különböző német alakulatok. A három kilométer hosszú fáklyásmenet élén a rohamosztályok zászlótartói, azután a birodalmi

véderő csapatai, a csendőrök, a munkaszolgálat és a védőosztályok tagjai haladtak a közönség lelkes éljenése közben.

Ünnepségek a Saarvidéken

Saarbrückenből jelentik: Az ünnepélyesen kivilágított és fellobogóztott saarvidéki városokban kedden este mindenütt nagy ünnepségeket rendeztek. A német lakosság lelkesedése leírhatatlan.

Saarbrückenben örösi fáklyásmeneteket rendeztek és az utcákon hullámzó tömeg sorából mindegyfelhangzóan Németország és Hitler életése.

Papen bécsi követ, aki a Saarvidékre jött, hogy szavazatát leadja, rövid hazafias beszédet intézett a közönséghez.

Breitbachban a német front kedd este az ott állomásozó angol ezredtől kölcsönkérte a katonai zenekart, aminek az angolok a legnagyobb készséggel tettek eleget.

Hitler kancellár Bürckel körzetvezetőhöz, saarvidéki meghatalmazottjához a következő táviratot küldte:

— A birodalomtól 15 esztendőn keresztül elszakított Saarterület csatlakozása alkalmából fogadják legőszintébb köszönetemet a példásan elvégzett munkáért. Kérem, tolmácsolja köszönetemet a német arcvonalnak is és mondja meg nekik, milyen büszkék és boldogok vagyunk. Szívélyes üdvözléssel Hitler Adolf.

Munkában a hármass bizottság

Genfben jelentik: A saarvidéki népszavazás hármass bizottsága Aloisi báró elnöklétével kedden összeült és

megállapította annak a jelentésnek a szövegét, amelyet szerdán a Népszövetségi Tanács elé terjeszt a népszavazás eredményének végrehajtásáról.

A jelentésben a hármass bizottság kizáróan a Saarvidéknek a német birodalomhoz való csatlakozásával kapcsolatos elvi kérdésekről szól és tesz javaslatot. Népszövetségi körökben — mint jelentették — az a benyomás, hogy a Tanács már a pénteki, sőt esetleg a csütörtöki ülésen kimondja a Saarvidéknek a német birodalomhoz való csatlakozását.

A Népszövetség igazságot szolgáltatott Németországnak

Genfben jelentik: A Journal de Genève vezércikke megállapítja, hogy a saarvidéki népszavazás eredménye érdekes ellentét, mert ugyanakkor, amikor a Saarvidéket kivonják a Népszövetség igazgatása alól, ugyanakkor ez nagy sikert jelent a Népszövetség számára. A siker abban van, hogy

a Népszövetség teljes pártatlanságát biztosította a békés megoldást.

A feladat most az, hogy vissza kell adni minden feldarabolás nélkül a Saarvidéket Németországnak.

A Népszövetség igazságot szolgáltatott Németországnak, a győzelem azonban Németországra nagy erkölcsi és politikai felelősséget hárít.

A Népszövetség Németország önkéntes távollétében is igazságot szolgáltatott és most Németországon a sor, hogy Genfben való mielőbbi visszatéréssel is szolgáltasson igazságot, — írja a Journal de Genève.

A menekültek elhelyezése

Párisból jelentik: A francia biztonsági rendőrség vezetője a Petit Journal munkatársa előtt kijelentette, hogy

a Franciaországba bebocsátott saarvidéki menekülteket Toulouse környékén fogják elhelyezni, ahol körülbelül ötezer ember számára készítettek helyet, egy további csoportot pedig Bordeaux környékén helyeznek el.

Ezuttal ideiglenes elhelyezésről van szó, a Népszövetség számlájára, amely később foglalkozik majd a menekültek végleges elosztásával.

A német távirati iroda a párisi értesüléssel szemben megjegyzi, hogy német részről nem számítanak arra, hogy a saarvidéki lakosok nagyobb számban meneküljenek Franciaországba, mert erre a legesekélyebbi okuk sincs. A státuskvó hívei közül senkinek a hajszála sem fog meggörbülni.

Hol a boldogság?

Az ideai kemény tél megkapóan igazolja a Petőfivers refrénjéből lett szállóige filozófiáját: „Hol a boldogság mostanában? Barátságos meleg szobában“. A szoba melegségét a rendelkezésre álló tüzelőanyag biztosítja, barátságos jellegét azonban csak az ellátottságnak az a minimuma adhatja meg, amelynek hiányát semmiféle jótékony-ság nem pótolhatja. A könyörület gondoskodhatik a szegények fájáról, élelmiszeréről és ruhájáról, de nem zökkentheti vissza őket a lelki egyensúlyuk abba az állapotba, ahonnan kivette őket a nyomorúság. Nincs az emberi életben csapás, amely le-sújtó hatásban és demoralizációban felérne azzal a szerencsétlenséggel, amit a mások jószívűségére rászoruló és irgalmának kiszolgáltatott helyzet jelent. Éppen ezért a humanitárius akcióknál nagy súlyt kell helyezni a segítségre ráutaltak érzékenységére kimérésére.

A hirtelen ránk szakadt, szokatlanul zord időjárás mindenütt figyelmezteti a helyi hatóságokat, hogy álljanak a jótékony-sági mozgalmak élére és a maguk auktortásával iparkodjanak élénkebb tempót vinni az adakozásba. Egy olyan gyűjtés, amelynek eredményét maga a városi vagy községi elnök szorgalmazza hivatalos apparátusával, természetesen fogatosabb, mint egy-egy egyesületé. Már maguk az ilyen helyről érkező felhívások is sokkal magvasabbak, mint a szokott, frázisvizenyők be-szenvedő apellációk az emberszeretet kötelességeire. Ne csak a munkaadók áldozzanak a szegények téli felszegélyezésére, hanem az alkalmazottak is, még pedig olyanformán, hogy fizetésük egy százalékát róják magukra önkéntes adóul. Egy ilyen figyelmeztetés hatósági vezetőségi részéről szinte kötelező rendelet szerepét tölti be, amelynek végrehajtására inkább lehet számítani, mert a gyűjtésben hivatalos személyek működnek közre.

A szubotici városelnök egy újságrónak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a szociális adó bevezetésének ezidőszert még nagy akadályai vannak. Nem is volna azonban szükség ilyen helyi adó bevezetésére, ha a város vezetősége azt az energikus intézkedést, amelyre a hóvadás hatása alatt határozta el magát, a szegények ellátásának terhét viselő társadalom megszervezésével idejekorán, tehát még ősszel tenné meg. A tél mindig, még akkor is, ha a hőmérő higanyoszlopa nem süllyed olyan mélyre, mint e napokban, súlyos nélkülözést jelent nagy tömegeknek. Az ellátatlanságok téli élelmiszerét, ruházását és fűtési szükségleteik kielégítését irányítani sokkal bonyadalmasabb munka, semmint azt egy fagyhullám hirtelen betörése esetén kezdődő akciói sikeresen elvégezhetné. Sem az adományok beszerzése, sem a segélyek kiosztása nem történhetik meg az ügysző méltó körültekintéssel és aránylagossággal, ha a mozgalmat rögtönözve ütik össze. A szociális adó hivatásának tökéletesen megfelelő, ha a hatóságok a társadalmi jótékony-ság fellendítésére és rendszeresítésére, a segélyezés igazságához szükséges kataszterek elkészítésére, az egész organizáció felépítésére a tél közvetlen pressziója nélkül is, az állandóság jellegével, évről-évre automatikusan lépéseket tennének.

Ahogy most van, nem jól van. A tél már teljes mérgét rázúdította a szegénységre és sok helyütt csak most tesznek előkészületeket a téli segélyezésre. Nem a jótékony-sági intézményekről van szó, amelyek megtesznek minden tőlük telhetőt a lehetőségeik által megszabott keretek között. Amióta a munkanélküliség világszerte katasztrófális méreteket öltött, nagyobb nyomtaték okáért a hatóságok is bele szoktak kapcsolódni a téli karitatív munkába. Amde az a nagy szociális érzék, amelyről ezzel tanúságot tesznek, sokkal gyümölcsözőbben érvényesülne, ha olyan módon nyilvánulna meg, hogy még a tél beállta előtt készenlétbe helyezné

A SZARAZ ÉS ZSIROS

SOA

NARANCSKRÉM

áplálja, tisztítja és megóvja arcborét. Doboza 3, 6, 10 és 15 Din.

Moszkvai jelentés szerint

a Saarvidéki menekülő kommunistáknak egy Moszkvától nem messze fekvő városban adnak menedéket

és a várost „vörös Saarnak“ nevezik el.

A saarvidéki vasutak és bányák megváltása

Berlinből jelentik: Dr. Frick birodalmi belügyminiszter nyilatkozott az Associated Press berlini tudósítójának a Saarvidék visszacsatolásáról. A birodalmi kormány a legrövidebb időn belül végre tudja hajtani a Saarvidék visszacsatolását — mondotta — és megkezdheti a tárgyalásokat Franciaországgal az esetleg felmerülő kereskedelempolitikai kérdésekről. A miniszter kijelentette, hogy

a múlt év december 3-án kötött egyezményben megállapított fizetési mód a szénbányák és vasutak visszavásárlását illetően Németországnak pénzügyi szempontból nem okoz nehézséget.

Nem lesz nehéz beilleszteni a német költségvetésbe azt a márkaösszeget, amely a 900 millió frank átváltásához szükséges. A miniszter újlag is kijelentette, hogy

senkit sem fognak üldözni a népszavazás során tanúsított magartatásáért.

A német kormány nagyszabású munkaprogramot fog létesíteni a saarvidéki munkanélküliség leküzdésére. A Saarvidék egyébként egyelőre önálló közigazgatási terület marad és csak később, a birodalmi reform végrehajtása után csatolják az egyik új birodalmi kerülethez.

A francia-német közeledés

Párisból jelentik: A szerdai francia lapok a saarvidéki népszavazás eredményével foglalkozva azokról a kilátásokról írnak, amelyek a népszavazás kimenetele a francia-német közeledés területén eredményezhet. Megállapítják, hogy a Hitler-nyilatkozat feltétlenül hangsúlyozza Németország békülékenységének szándékát és hogy úgy a francia, mint a német közvélemény türelmes és a legjobb szándékkal néz a békés együttműködés útjának kiépítése felé.

Londoni jelentés szerint az angol sajtó megnyugvással állapítja meg, hogy

a saarvidéki népszavazás súlyos európai bonyodalmakat hártott el.

Ez az eredmény kétségtelenül megerősíti Hitler helyzetét és megkönnyíti számára a mérséklet politikájának követését.

Varsói jelentés szerint a lengyel sajtó nagy meglepedés hangján ír a német nép

az apparátust, amely nyomban és hathatósan működésbe lépne, mihelyt a szükség kopogtat. Korgógyomruak, a hideg szobában didergők miatt várakozzanak a meleg ételre és a fára, amikor azt, amit nekik juttatni lehet, a tél küszöbén egyszerre vagy a tél folyamán egyenletes adagolásban is megkaphatnának? A hatósági gondoskodással megtöltött jótékony-ság kettőzött eredményt érne el, ha gépezete gyorsan működne.

MENTOR

szavazás eredményéről, amely nagyban hozzájárul az európai megnyugváshoz és

utját egyengeti annak, hogy Németország mielőbb visszatérjen a Népszövetségbe.

A Gazeta Polska kiemeli Hitler kancellárnak azt a nyilatkozatát, amely szerint Németországnak nincs többé semmiféle területi követelése Franciaországgal szemben és hogy Franciaországgal kész közreműködni az igazi béke megalapozásában.

Geníbe érkeznek az urnák

Genfből jelentik: Szerdán délben érkezett meg a genfi pályaudvarra a saarvidéki népszavazás urnáit hozó vonat, angol katonák és a népszavazási bizottság négy tagjának kíséretében. A pályaudvar és az egész környék megtelt újságírókkal és érdeklődőkkel. A pályaudvart rendőrkordon zárta le. Az urnák további intézkedésig a vonat lepecsételt poggyászkocsijában maradtak.

A Népszövetségi Tanács szerda délután négy órára összehívott ülését elhalasztották.

Népszövetségi körökben úgy hírlik, hogy a Tanács elé terjesztendő saarvidéki jelentés ügyében bizonyos, újabb támadt nehézségek következtében újból tanácskozások lesznek. Ezekbe a tanácskozásokba állítólag bevonnák Németországot is. Genben az elhalasztás híre nagy izgalmat kellett.

Saarbrückenben szerdán reggel egyetlen szeparatista vagy kommunista napilap sem jelent meg.

miután az alkalmazottak nagy része nem volt hajlandó a németellenes irányzatú lapokat továbbra is előállítani.

Miért halasztották el a Népszövetségi Tanács ülését?

Újabb jelentések szerint

a Népszövetségi Tanács szerda délután négy órára kitűzött ülését azért halasztották el, mert a saarvidéki hármass bizottság nem készült el idejében jelentésével.

Egyébként a népszavazási lapok megsemmisítésének módjáról is a Népszövetségi Tanács dönt. Tekintettel arra, hogy a szavazatok tulnyomó része Németországra esett, valószínűen

eltekintenek attól, hogy a szavazólapokat Geníben is felülvizsgálják.

Saarbrückenből azt jelentik, hogy az élet kezd visszatérni rendes módjára és csak a házakon levő zászlóerdő és virágfüzerek emlékeztetnek még a keddi ünnepekre. A Saarvidéken működő, semlegesekből álló népszavazási bizottság véglegesen akkor hagyja el a várost, amikor a bizottság tagjai visszaérkeznek Geníből. A tizenöt évvel ezelőtt felállított Saar kormányzóság hír szerint addig látja el tisztét, amíg a területet véglegesen át nem adják Németországnak.

— Aranyérmét és az ezzel járó beldugulás, végbélrepedés, kelés, terhes vizelési inger, májduzzadtság, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési rohamok esetén a természetes „Ferenc József“ keserűviz használata csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez.

Megszólaltak a Saar-vidéki szembenálló pártok vezetői

Látogatás Papenénél, interjú Hermann Röchlinggel, Max Braunnal és herceg Löwensteinnel

a genfi döntés előtt a várható eredmény-
ről és a Saarról

Saarbrücken, január 16.

(Kiküldött tudósítók telefonjelentése).
A kocka el van vetve... a Saar népe az urnák
elő járult, hogy szavazatával döntse el ha-
zája sorsát.

A választást megelőző fagyos nyugal-
mat a sorsdöntő január 13-án sem váltotta
fel a várt szünet. Kirobbanás, sem a
politikai állásfoglalások összecsapása: ellen-
kezőleg a szavazás a legnagyobbfokú fegyve-
lem és önuralom jegyében folyt le. Már elő-
re is nyilvánvalónak látszott, hogy a Saar
népszavazás jelentőségének súlya, egyre in-
kább a külügyi oldal helyett a belügyre te-
relődik majd át, a Franciaországhoz csatlako-
zni akarók száma már előre is csak arány-
lag kicsinynek látszott, annál hevesebb küz-
delem volt várható a „Deutsche Front“ és a
kommunistákból, szociáldemokratákból és
emigránsokból álló „Einheitspartei“ között
várható.

A propaganda, — már mint amennyire
abban a csekély keretben, melynek kifejtésé-
re egyáltalában a sok nemzetközi tilalom
közepette is lehetőség volt — kizárólag a
két párt között csapott össze, a francia ak-
tívitásnak még csak leghalványabb nyomát
sem lehetett látni, úgy hogy végeredmény-
ben logikusnak is látszott: a küzdelmet a
két német párt, s nem pedig a németek és
franciák fogják egymás között elintézni. Po-
litikailag ez azt jelenti:

a francia annexió helyett a status-
kvo vagy a reunio közötti döntés ki-
menetelétől került függő helyzetbe
a Saar vidék sorsa.

A Reggeli Újság Saarbrückenbe kikül-
dött tudósítója, kinek a Népszövetség egyik
autóját bocsátották rendelkezésére, alkalmat
próbált keresni arra, hogy kompetens
személyiségekkel találjon a Saar vidék e-
gész területén ott tartózkodása alatt kap-
csolatot s így legelső sorban is Papen volt
kancellár és alkancellár, jelenlegi bécsi né-
met követet kereste, kirel mind köztudomásu,
maga is Saar-vidéki földbirtokos és va-
gyonának legtekintélyesebb része a Saar-
vidéken fekszik. A politikai faktorok mel-
lett Papen tehát maga személyileg is érde-
keltnek nevezhető a népszavazással kap-
csolatban. Sajnos ez az interjú felsőbb utasítá-
sra nem jöhetett létre. Waldfangen felé
tartó negyedórás utózás után értük el a
hatalmas őrs park mélyén fekvő Papen ku-
riát, melynek nyitott kapuján befordulva
zökkenve áll meg kocsiunk a feljáró előtt.
A volt kancellár kénytelen azonban udva-
riásan elhárítani a nyilatkozatot s az Excel-
lenciás asszony külön is, mosolyogva füzi
hozzá: „Igazán, az uram senkit sem fogad-
hat, lehetetlenség, elnézésüket kell kér-
nünk“.

Az elmaradt „hivatalos“ nyilatkozat hiá-
nyában ezután a szembenálló három front
vezetőivel folytattunk interjút, akik követ-
kezőekben nyilatkoztak a genfi végleges dön-
tés felől:

Röchling: megbocsájtunk a kommunistáknak

Hermann Röchling — akihez utunk leg-
először vezetett — a Saar vidék világhírű
acélfejedelme, Hitlerék és a III. Birodalom
itteni exponense, hatalmas műveinek puri-
tán, egyszerűséggel berendezett elnöki fogá-
dójában, kijelentette, hogy nézete szerint
Hitleréknek fog a döntés kedvezni s az el-
lenzéki fronton siralmas bukást fognak szen-
vedni. Arra a kérdésünkre, hogy mi fog
ezután a Saar-vidék baloldali elemekkel, de
különösen a kommunistákkal történni, Röch-
ling így felelt:

„Igéjük, hogy semmi büntetésük
nem esik. Mi addig nem nyugszunk, k-
míg át csak 1 százalék ellenzék is
van, vagy olyanok, kik nem álla-
nak a mi zászlónk alatt. Megbo-
csájtunk mindenkinek, ki belátja
tévedését és szívesen térjen vissza a lépé-
ző munkáknál, melyek az évek
hosszu mulasztását kell majd pó-
tolnunk.“

Különbösen is, mi az, hogy kommuniz-
mus? — Itt csak a reménytelenség utolsó
mentsvárarói volt szó, mely a vörösök vagy
az ellenkező kormányok karjaiba kergette
a kétségbeesetteket, mielőtt azonban Német
országba csatlakozik majd a Saar vidék,
megindul a munkaalakalmak egész sora és az
egész baloldali rendszer automatikusan fog
összeomlani“.

A »Volksstimme« vezérek gazdasági érve

Max Braun, ez a rendkívül mozgékony
és kitűnő debatter benyomását keltő, sokat
támadott „Einheitsfront“ vezér, a „Volks-
stimme“ szerkesztői szobájában informált
bennünket vasárnap délelőtt, amikor termé-
szetesen az eredmény még nem volt isme-
retes:

„Legalább is elvárjuk, hogy néze-
teinket a Népszövetség elismeri.“

Mi, akik a statuskvo elvét képviseljük itt,
minden erőnkkel küzdünk a német reunio
ellen, mely nézetem szerint csak romlást
és pusztulást jelentene a Saar népének. Ez
a terület jelenleg évente 10,5 millió tonna
szén termel. Ennek 50 százaléka megy
át Franciaországba és csak alig 10 százaléka
Németországba. Kérdem: hogy éljen meg
ebből a 10 százalékos forgalomból ez a föld
amikor tudjuk, hogy Németország itteni vá-
sárlásait, kielégítő anyaországbeli készle-
tei birtokában tovább fokozni nem tudja, de
kérdem ettől is eltekintve,

szavazhat-e józan eszű német pol-
gár a III. Birodalomra, ahol nap-
nap után fordulnak elő a legszor-
nyúbb atrocitások?“

Az újságíró herceg nyilatkozata

Az utolsó párt szellemi vezére Löwen-
stein Hubertus herceg a Hotel Messner ele-
gáns bárpujtájához támaszkodva meséli el
emigrációja történetét s, hogy miért vette
fel — amint azt a világsajtó annak idején
megírta — cseh állampolgárságát. Ez a sá-
padt, nagy pápaszemű, inkább szigorló me-
dikusra emlékeztető diákos képű fiatal fő-
ur ugyancsak a Németországtól való elsza-
kadást, vagy legalább is a Saar vidék fel-
osztását reméli.

„Senkinek nem lehet kifogása az
ellen, ha Németország elnyert sza-
vazatainak arányában kapja vissza
területeit, de igenis tiltakoztat bor-
gunk, hogy korlátlanul vehesse
meg lábát itt a Hitler uralom, mely
annyira távol áll az igazi német nép
lélektől.“

Hogy mik a terveim, még magam sem
tudom. Leszoktam már arról, hogy terveket
szőjjek, a váratlan meglepetések korát él-
jük. Vagyonom és birtokaim fő részét elko-
bozták Németországban s jelen percben,
mint néhány svájci lap munkatársa próbá-
lok magamnak egzisztenciát teremteni. Vá-
rom Németország sorsának jobbrafordulását
s mindenkor tudni fogom továbbra is épp
ugy kötelességemet, mint ahogy eddig is
azt legjobb tudomásom szerint szolgáltam“.

—o—

Eddig a nyilatkozatok. Három vélemény,
három különféle nézet és ugyanannyi re-
mény. Jobb és bal oldal, érdek és nép, a po-
litika és sors harcában... a Saar vidék uj-
évének legelső konturja, melyből csakha-
mar a történelem egyik lapjának képe fog
kibontakozni... a háború vagy béke felé.

Doroš Ferenc

— Ha fáradt és izgatott, ha a hasban
feszülés érzése kinozza és gyakori félelem-
érzetben szenved, akkor igyék reggelen-
ként éhgyomorral egy pohár természetes „Fe-
renc József“ keserűvizet, mert ez megszü-
nteti az emésztési zavarok okait, csökkenti
a mérges bégázlejlődést s elhárítja a vér-
túladásokat.“

Nem sikerült a kuratorium megalakítása Szentán, a belsővárosi római katolikus hitközségnél

Mint már legutóbbi tudósításomban közöltem, a szuboticei egyházi főhatóság elrendelte az ugynevezett plébánia ügykezelő bizottság megalakítását a szentái belsővárosi hitközségnél s ennek végrehajtásával Tamás Ferenc kerületi esperest bízta meg. A kerületi esperes a bizottság, vagy kuratorium megalakítása céljából, folyó hó 2-án délután három órára a következő egyéneket kérte a plébániára: Gyetvai Géza bankhivatalnokot, Werner János igazgató tanítót, Toth Mihály és Polyák Pál földbirtokosokat, Boros Gergely és Bün János egyházigazgatókat, Lukács Dezső szabó mestert, Szécsényi András kereskedőt, Andruskó István és Tábory János munkásokat. A meghívottak, kettő kivételével meg is jelentek és az esperes előtt kijelentették, hogy

nem vállalják a megbízatást olyan bizottság megalakítása céljából, amely a képviselőtestület működését lenne hivatva pótolni.

Egyesek azt is megmondották az esperesnek, hogy az intézkedést törvénytelennek tartják.

Miután a kérdés, hogy jogos-e a kuratorium kinevezése a szentái belsővárosi hitközségben, vagy sem — már jogi területre tartozik — ismét a régi szakértő felvilágosítomhoz fordultam magyarázatért. A kapott felvilágosítás lényegét az alábbiakban adom:

Az egyházmegyei hatóság, amelynek élén a püspök áll, a szentái belsővárosi hitközség ügyében nemcsak a hitközségi alapszabályok ellen, de még a világi hatóság által nem láttamozott és az alapszabályokkal ellentétben álló rendelkezéseket tartalmazó „hitközségi ügyrend” ellen is vét, amikor a választás lefolyásának elrendelése helyett, kuratoriumra akarta bízni a hitközség anyagi ügyeinek intézését.

Az alapszabályok az egyházmegyei hatóságnak megadják a jogot arra, hogy a képviselőtestületet feloszlatja és új választásokat rendelhet el, de arra nem, hogy azt bármilyen bizottság, vagy bizottsággal helyettesítse. Ebből világosan következik, hogy az egyházmegyei hatóságnak a képviselőtestület feloszlásával egyidejűleg el kell rendelnie az új választásokat.

Ezzel szemben az „Ügyrend” 52. paragrafusa az alapszabályokkal merőben ellentétben álló, mert minden önkormányzati jogba beleütköző hatalmat ad az egyházmegyei hatóság kezébe. Ez a szakasz ugyan is szóról szóra így hangzik: „Ha a viszonyok nem alkalmasak új választás megjelölésére és a képviselőtestület az 51. paragrafus szerint fel van oszlatva, vagy új választás után a képviselőtestületet ismét fel kell oszlatni, vagy ha a képviselők többsége nem akarja teljesíteni kötelességeit, az egyházmegyei hatóság további rendelkezésig a hitközség ügyeinek vezetésére kinevezhet biztost, vagy bizottságot. Ezeknek hatáskörét meghatározza a kinevezési okmány.”

E szakaszban foglalt feltételek közül, — még ha az intézkedést törvényesnek vagy is alapszabályszerűnek lehetne is venni, — de nem lehet, — egyik sem forog fenn a szentái belsővárosi hitközség esetében. Mert ha sorra vesszük az eseteket, látjuk, hogy a szentái belsővárosi hitközség képviselőtestületét nem oszlatták fel sem az 51. paragrafus szerint, sem másként, mert annak csak a mandátuma járt le és az új választás eredményét az egyházmegyei hatóság megsemmisítette és újabb választást rendelt el, amelyet máig sem tartottak meg, mert a választási bizottság jogos felterjesztésére máig semmiféle hivatalos választ nem kapott.

De vegyük a második feltételt: Új választás után a képviselőtestületet nem kel-

lett ismét feloszlatni; mert nem volt mit feloszlatni. A harmadik feltétel: a képviselők többsége nem tagadhatta meg kötelessége teljesítését, mert nem volt képviselőtestület. A helyzet tehát az, hogy a szentái belsővárosi hitközségnél az egyházmegyei hatóság minden ok nélkül kuratoriumot akar kinevezni, ami érthető és jogos elkeseredést keltett a hitközség tagjaiban. Ennek következménye, hogy nem vállalták a tekintélyes komoly jó katolikus, vallásos hívek a megbízást.

Az egyházmegyei hatóság intézkedései egyébként is érthetetlenek a hívek előtt. A múlt évi választást szinte légből kapott ok alapján semmisítette meg. Utána az új választás megtartására vonatkozólag annyira ellentmondó utasításokat adott ki, hogy a választási bizottság kénytelen volt felvilágosító, újabb utasításokat kérni. Ezt már nem adta meg, hanem a választási bizottsá-

got bízta meg az egyháztanács és a képviselőtestület kizárólagos hatásköréhez tartozó ügyek elintézésével; és pedig az évi költségvetés elkészítésével és megszavazásával, ahelyett, hogy a választások megjelölésére adott volna kellő utasításokat. Majd pedig minden indokolás nélkül

kuratorium megalakítását rendelte el anélkül, hogy a választási bizottságot feloszlatta volna.

Ma tehát az a helyzet a szentái belsővárosi hitközségnél, hogy a választási bizottságot hivatalosan nem oszlatták fel, tehát jogosan végezheti a sürgős teendőket, — kivéve természetesen azokat, amelyeknek intézését az alapszabályok a képviselőtestületnek és az egyháztanácsnak tartották fenn, — mert azokat sem választási, sem másfajta biztos, vagy bizottság nem végezheti helyettük. A hitközségi tagok anyagi megterhelésével. Egyben a kuratorium megalakítását is elrendelték.

A fentiekből tiszta képet nyerhet mindenki a szentái belsővárosi hitközségi élet zavarait illetőleg. Most még csak az egyházmegyei hatóság intézkedéseinek hátterét kellene tudni, hogy a kép teljes legyen.

Varnyu Tivadar.

Clemenceau, a szindarabíró

A „tigris” saját bevallása szerinti élete legvalóságosabb pillanatait élte át darabja bemutatóján

Párisból írják: Clemenceauról, a politikusról már sokat nagyon sokat írtak, de Clemenceauról, a magánemberről nagyon keveset. Francois Rigot író, aki hosszú éveken át meghitt barátja volt a tigrisnek, most érdekes könyvet írt „Clemenceau az ember” címmel, amely a nagy francia államférfit eddig ismeretlen oldaláról mutatja be.

Barátságunk harminc esztendeje alatt Clemenceaut a legkülönbözőbb helyzetekben láttam. — írja Rigot. Láttam, mint az állam vezérét hatalmas teljességében és láttam 1893-ban szédületes bukása után. De minden körülmények között „tigris” maradt szögletes arcán mindig valami kihívó büszkeség sugárzott. Csak egyetlen egyszer volt ingadozó, sőt remegett is. Ez 1901 novemberében történt, amikor „A szerencse fátyla” című szindarabját bemutatták Párisban. A darab egy kínai alkirályról szólt, aki vak és akinek egy európai orvos visszaadja a szemvilágát. Környezete azonban nem tud erről és az alkirálynak most mindazt látnia kell, amit a vaktság jóságosan eltakart előle. Látja, hogyan csalja meg fiatal felesége a legjobb barátjával és, hogy fia — az udvar gnykacaja közben — gunyosan majmolja vaknak vélt atyját. Az alkirály ezt nem tudja elviselni és ezért megvakítja önmagát, mert az örök sötétség megváltást jelent számára ezekből a „lázálmokból”.

A darabot először a párisi Renaissance színházban mutatták be. A bemutató estéjén Clemenceauval együtt ott álltam a kulisszák mögött. Hirtelen, az utolsó jelenet előtt karongragodott és így szólt hozzám:

— Azt hiszed, hogy sikerre és élismérésre törekszem? Ha tudnád mennyire gyűlölöm ezt az együgyű tömeget, amelynek ítéletétől függ a darabom sikere. Nem azért írtam, hogy mint szerző világhíre tegyek szert, hanem mert izgatótt az a lélektani állapot, hogy a hatalom és a bizottság érzete után érzem a függés bizonytalanságát is.

A darab nagy sikert aratott és a közönség zajosn követelte a szerzőt, a tigris azonban nem volt hajlandó a függöny előtt megjelenni.

— A kamarában ellenem intézett heves támadásoktól nem ijedtem meg — mondotta — sőt akkor sem féltem, amikor felbérelt banditák támadtak rám, de ettől a néhány száz lönynyi hydrától és ennek a hálájától félek.

Aki Clemenceaut egyszer beszélni hallotta, az tudja, hogy született szónok volt. Kerülte a terjengős stílust, beszédei rövidék és kemények voltak. Aki ellenszegült, azt a „tigris” a maga imperatori fölényével szinte szétmorzsolta. De ellenségeinek sikerült huszévi „rémuralom” után egy naranshéjon elcsuszítani. Ellenfelei ráhamisították a nevét azoknak a francia kémeknek és árulóknak a listájára, amelyet állítólag a párisi német követészen találtak. Amikor azután Clemenceau a kamarában védekezni akart a rágalmak ellen, dühösen lehurrogták és a „tigris” elterült a porondon.

Két nappal később beszéltem vele — írja Rigot — és ráakartam venni, hogy védekezzen. Mint a „La Justice” című lap kiadójának, erre alkalma lett volna. Clemenceaut, az embert ekkor új oldaláról ismerem meg. Eles, metsző hangján, amely annyiszor lélemlítette meg ellenfeleit, így szólt:

— A hatalmat elvesztettem, de méltóságomat nem. Megalázó dolognak tartom az örült tömeggel való eszmecsere. Nem is igyekszem újra helyet foglalni a kamarában. Tudod, hogy Vendéeből származom — és nem vagyok sem gyáva, sem kiméletes. Habár nem karddal harcolok, mint őseim, nem félek ellenségeimtől. Főerősségem az volt, hogy sohasem akartam semmit a magam számára. Nem lélelemből és nem mint legyőzött, hanem bosszúságból hagynom el a politikai küzdőteret, azért mert meguntam.

Ismeretes, hogy a „tigris” ez után a megsemmisítő vereség után még a politikai pálya legmagasabb csúcsaira emelkedett. De életének legaggasztóbb pillanata — amint ezt halála előtt egy évvel közölte velem — 1893-ban történt bukása és a Renaissance színház mögötti drukkolás volt.

Bátyjától lopott szövetet árult egy crvenkai tolvaj tizhónapi fogházra ítélték

Szomborból jelentik: Kedden tárgyalta a szombori törvényszék dr. Veszelyovszki hármastanácsa a betöréssellopással és lopással vádolt Banche Lajos 36 éves crvenkai lakos, továbbá a felbujtással vádolt Groszarth Fülöp 36 éves crvenkai napszámos és Sepert János 56 éves crvenkai szabó bűnügyét. A vádat Radoszavljevics Szlavko, a védelmet dr. Scheib Károly szombori ügyvéd látta el.

Az elsőrendű vádlottat az ügyész azzal vádolta, hogy először 1933 október 4-ről 5-re virradó éjjel sógora Hoffmann Danilo lakására belopódzott, olyképen, hogy a kerítésen átmászott, majd a törött ablaküvegen át benyúlt, kinyitotta az ablakot s azon keresztül behatolt a lakásba, ahonnan

különböző ruhaneműt, kabátot, ingeket, nadrágot elvitt összesen 2760 dinár értékben és olesó pénzért eladogatta. Továbbá, hogy ugyan csak 1933. év november 27-én Crvenkán belopódzott bátyja Blanche Sándor szabómester lakásába különböző szöveteket lopott el 1270 dinár értékben.

Végül még azzal vádolta az ügyész Blanche Lajost, hogy 1934 októberében ismét a Crvenkán lakó Blanche Sándor szabótól vagyis a saját bátyjától különböző szöveteket eltulajdonított, összesen 40 métert 5000 dinár értékben. Mindezeket a dolgokat olesón eladta, a pénzt pedig elköltötte.

A második és harmadrendű vádlottat az ügyész felbujtással vádolta, mert a kérdéses időben

ők segítettek Blanchet és az eltulajdonított dolgokat is hozzájuk szállította el.

Azonkívül Groszarth 100 dinárt adott neki, Sepert pedig az egyik szövetből ingyen ruhát is készített.

A keddi főtárgyaláson

Blanche beismerte a terhére rótt bűncselekményeket,

de azzal védekezett, hogy Hoffmannnál anyja lakott, aki időközben meghalt s a ruhaneműket, amit onnan elvitt az anyja ráeső hagyatékát képezték. A bátyjánál történt lopásokra pedig a második illetőleg a harmadrendű vádlott beszélt rá.

Groszarth és Sepert tagadták a terhükre rótt bűncselekményeket s azzal védekeztek, hogy Blanche nekik a szövetekről azt mondta, hogy idősebb bátyja beleegyezésével adja el, mert üzletét felosztatja.

Ezután a tanukat hallgatta ki a bíróság. Először is a károsultakat hallgatta ki, akiknek vallomása terhelő volt. Majd azokat a tanukat, akik a dolgokat megvették s akiknek Blanche részben anyja halálával, részben bátyja üzletének felszámolásával indokolta a ruhaneműket illetőleg a szövetek eladását. A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Scheib védő indítványozza a vádlott elmebeli állapotának megvizsgálását, indítványát azonban a bíróság elvetette.

Ezután a vád illetve a védbeszédnek következtek, majd a bíróság kihirdette az ítéletet és Blanche, Lajost, akik már a noviszádi törvényszéken is egy ízben 1 évre és 6 hónapra ítélték, most

10 hónapi fogházra ítélte,

amelyből 1 hónapot és 2 napot kitöltöttnek vettek. A másik két vádlottat a bíróság ugy az orgazdaság mint a felbujtás vádjára alól felmentette.

Az ügyész súlyosbításért, a védő pedig a büntetés leszállításáért felebbezett.

Festőiskola nyílik Noviszádon

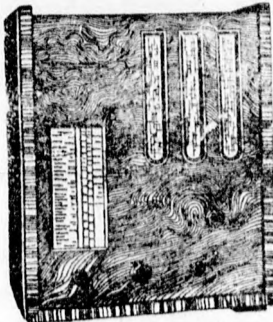
Farkas Béla, az ismertnevű festőművész festőiskolát nyit Noviszád. Az iskola kezdők és haladók számára nyújt oktatást rajzból, festésből és iparművészeti vonatkozású tervezésből.

Farkas Béla vállalkozása régi hiányt pótol és a tandíj csekély volta azt mindenki számára, — aki tehetséget és kedvet érez magában, vagy valamely okból tanulmányait megszakította és eddig nem folytathatta — könnyen hozzáférhetővé teszi. A művész egyénisége, tudása és eddigi eredményei a vállalkozás sikerét kétségtelenül biztosítják.

Jelentkezni a Reggeli Újság szerkesztőségében, Kralja Petra 30. szám alatt délelőtt 10-től 12-ig, délután 4-től 6-ig lehet.

Őn is a legjobbat akarja,

mikor rádiót vesz. Őn is hű és tiszta reprodukciót akar hallani. Ezért cserélje ki régi rádióját a mi új

SUPER 303., 403. és 505.

készülékeinkkel, rövid, közép és hosszú hullámokon, fading-egyensúlyozóval, zajtalanszabályozóval mindenfajta áramra,

ORION RADIO kapható kedvező fizetési feltételek mellett

GELB villamosági vállalatnál, Noviszád, Futaki ut 9

A szubotícai városelnök személyesen kezdi meg a gyűjtést a szegények segélyezésére

A városi referensek is bekapcsolódtak a mozgalomba

Az utóbbi napokban különböző heves támadások érték Ivkovic Ivandekics Ivan szubotícai város elnököt és a városi vezetőség többi tagjait, hogy a város ebben az évben is elkészt a szegények téli segélyezésére szükséges mozgalom megindításával. A város vezetőségének ezt a késedelmet az egybegyűlt anketén is többen éles szavakkal bírálták. A kritikának minden jel szerint üdvös eredménye mutatkozik, amennyiben az egyesületek és a város a szükséges lendülettel láttak most már hozzá az adományok gyűjtéséhez.

Ivkovic Ivandekics Ivan városelnök magához kérte a tízennégy városi referenset és megbeszélte velük, hogy

személyesen járják be a nagyobb vállalatokat és intézményeket, hogy minél eredményesebb legyen az akció.

Igy a város vezető tisztviselői kedden délután személyesen fogtak hozzá a gyűjtéshez.

Ugyanakkor a különböző egyesületek vezetői is megkezdtek a gyűjtést a város egész területén.

A könyvszakértők 174.000 dinár hiányt találtak a Kulai szövetgyár szubotícai lerakatánál

A szubotícai törvényszék által kiküldött szakértők betervezték szakvéleményüket

A szubotícai törvényszék, mint ismeretes, legutóbb megszakította Schill Jakabnak, a kulai szövetgyár szubotícai lerakata volt vezetője ügyének főtárgyalását és könyvszakértőket küldött ki a Schill ellen támasztott visszaélésekre vonatkozó könyvek és iratok átvizsgálására. A bíróság több fontos kérdést adott fel a könyvszakértőknek, akiknek ugy a kulai gyárban, mint a szubotícai lerakatban át kellett vizsgálniuk az ügyre vonatkozó iratokat.

Deljanics Mita és Probaszka Viktor könyvszakértők elutaztak Kulára a szövetgyárba, visszatérésük után pedig Szubotícán végezték be munkájukat, amelynek eredményéről tegnap írásban terjesztették be szakvéleményüket Sztefanovic Pavle büntetőbíróknak.

A szakértői vélemény megállapítja, hogy nem 214.000, hanem csupán 174.000 dinár a hiányzó összeg.

A gyár a szubotícai lerakatnak a megnyitáskor 421 ezer dinár értékű árut küldött, augusztus 20-ig 2 millió 624.000 dinár a Szubotícára szállított áruk értéke. A gyár könyveiben 3 millió 153.000 dinárral terhelte meg a szubotícai lerakatot, Schill Jakab bank útján 244.000, postán 202.000, személyesen 462.000, postatakarék útján 732.000 dinárt juttatott el a gyárhoz. Különböző költségek címén 307.000, jutalék címén 63.000 dinár, vidékre küldött árukért

pedig 362.000 dinárt írtak a szubotícai lerakat vezetőjének javára.

A gyár által követelt és a tényleges hiány között 30.660 dinár a különbözet.

Schill Jakab azt állította, hogy 171.000 dinárt hitelezett ki Szubotícán, ezzel szemben azonban a könyvek tanúságtétele szerint csak 93.000 dinár a hitelezések összege.

A szakértők végül megállapítják, hogy Schill Jakabnak üzleti könyveket kellett vezetnie, ha azok nem találhatók is jelenleg, mert erre vallanak a levelezésben talált utalások.

A folytatólagos főtárgyalást ma tartja meg Sztefanovic bíró.

SZÜLOKNEK!

Családtagjai számára, akik sápadt arcuk, gyenge idegzetűek és étvágytalanok, ajánlunk „Energín“-t a vér, idegek és étvágy erősítésére. Felnőtteknek naponta 3 likőrös pohárával, gyermekeknek, naponta 2 kiskanállal.

„ENERGIN“ kapható gyógyszertárakban félliteres üvegekben, melynek ára 35.— dinár.

Reg. S. Br. 4787/3

A tegnapi éjjeli hófúvás következtében a vonatok az ország több részében megakadtak

A Beograd-Zágreb, Beograd-Noviszád, Noviszád-Becskekerek, Szubotica-Becskekerek, Kikinda-Zsombolya, Mladenovac-Arangyelovac, Paracsin-Zajecsár és Szarajevó-Dubrovnik vonalokon szünetelt helyenként a forgalom

A tegnapi éjjeli hófúvás, amely különösen a Dunabánságban volt erős, több helyen

olyan hótorlaszokat emelt, hogy a vasúti és közúti forgalmat több helyen be kellett szüntetni.

Noviszádon tegnap nem volt olyan erős hófúvás, mint az elmúlt héten, de Bánátban, Szerémségben és Sumadija egyes részein még a múlt hetinél is erősebb volt.

Beogradban a tartós havazás következtében az uccákon annyi hó gyűlt össze, hogy a postaigazgatóság a postai szállítóautók közlekedését beszüntette. Erre való tekintettel felhívta az összes kereskedőket, hogy csomagküldeményeiket mind a beogradi pályaudvaron működő 2. számú postahivatalban adják fel.

A tegnapi éjjeli hófúvás Becskereken igen erős volt.

A vihar helyenként méter magas hótorlaszokat hordott össze a becskerei uccákon

ugy, hogy az autó és kocsiforgalom teljesen megakadt, de még a gyalogosok is csak nagy nehézségek árán járhattak az uccákon. A hó eltakarítása igen nagy nehézségekkel járt, mert olyan hőtömegek vannak az uccákon, amelyek eltakarítása és elszállítása igen nagy nehézségekkel jár. A városi előjáróság nagyszámú hótisztítót és kocsit állított munkába, de ezek a nagy mennyiségű havat csak nehezen tudják eltakarítani.

A hófúvás következtében Becskekerek környékén az összes vasúti sineket olyan magas hó borította, hogy

az éjszaka folyamán egy vonat se futott ki a becskerei állomásról és egyetlen vonat sem érkezett oda az éjjeli folyamán.

Becskerekről az éjjeli vonatok mind csak nagy késésekkel reggel hat órakor in-

dultak el. A szuboticáról este tíz órakor induló vonat csak reggel érkezett meg Becskerekre.

a Szuboticáról és Noviszádról hajnalban és reggel induló vonatok pedig a délutáni órákban sem érkeztek még meg Becskerekre.

A tegnapi éjjeli hófúvás Beska és India között annyira betemette a vasutvonalat hóval, hogy az egész forgalmat be kellett szüntetni azon a szakaszon.

A Noviszádról induló vonatok Karlovcinál, a Beogradból induló vonatok pedig Indiánál nem jutottak tovább.

A hóvihár miatt megszakadt Zagreb és Beograd között is a forgalom Golubinci állomás közelében. Ezt a hótorlaszt estig azonban eltakarították. Ugyancsak a hóvihár miatt szünetelt a forgalom a Kikinda-Zsombolya, Mladenovac-Arangyelovac, Paracsin-Zajecsár és a Szarajevó-Dubrovnik vonalon.

Az államvasutak igazgatósága az összes helyekre hőkéket és munkásosztályokat küldött ki, de a hótorlaszokat csak részben sikerült eltakarítani.

Január 3-án megszűnt a rendes forgalom a folyókon a megindult jégzajlás miatt.

Beograd és Pansevo között két napig autó és autóbusz segítségével bonyolították le a forgalmat, de a tegnapi éjjeli hófúvás miatt ezt is be kellett szüntetni és így Beograd és Pansevo között szünetel minden forgalom. A magánhajózási vállalatok zajló Duna ellenére tegnapelőtt még járaták hajóikat, természetesen ez nemcsak nagy nehézséggel, hanem veszéllyel is járt. Ezek a hajók is azonban csak a Temes torkolatáig jártak és onnan az utasoknak számon kellett Pansevora folytatniuk utjukat.

Palotaforradalom a temerini képviselőtestületben

Megváltoztatták a kéthónappal ezelőtt elfogadott és hatóságilag jóváhagyott tisztviselő-státust — Jogos-e az új állásigalgás

Hangos vitákban, meglepő határozatokban bővelkedő gyűlést tartott kedden Temerin képviselőtestülete. Az értekezlet csendesnek ígérkezett, úgy is indult, hogy azután annál izgalmasabb vitákkal és szócsatákkal fejeződik be.

A közgyűlés megnyitása után, a múlt ülés határozata értelmében megerősítették a tisztviselők fizetését és körpótlékát. Eszerint Rajkov főjegyző 2.200, Eichard aljegyző 2.000, Princip aljegyző 1.400, Sparavallo közigazgatási írnok 1.100, Bódy Géza 900, Jovanov Gyuro 1000, Jung János 1.300, Vecsera végrehajtó 900, Radoszavljevics Zsivko katonai referens 1.100, dr. Manojlovics községi orvos 1.633, dr. Uvalics Bogdán állatorvos 1.633 dinár fizetést kap.

A tárgysorozat következő pontjánál kirobbant a vita, még pedig nem alaptalanul, mert olyan dolgot történt, amiről kevés példa akad a községek történetében. Temerin község képviselőtestülete mintegy két hónappal ezelőtt a községekről szóló törvény alapján megállapította a tisztviselők létszámát, és fizetését, s az erről szóló határozatot a felsőbb

hatóságok is jóváhagyták. Mint fentebb közöltük, a képviselőtestület közgyűlése a tárgysorozat előbbi pontjában formászerint is megerősítette a tisztviselői státust.

A kedden megtartott közgyűlés előtt Bakoss József képviselőtestületi tag tizenhárom képviselőtestületi tag aláírásával indítványt terjesztett elő rendkívüli közgyűlés összehívására azzal, hogy a közgyűlés tűzze napirendre a már elfogadott tisztviselői státus ügyének újratárgyalását.

A keddi gyűlésen elsőnek Bakoss József szólalt fel és megindokolta előterjesztését. Dr. Fehér Mihály Bakoss javaslatát ellen szólalt fel, majd Rajkov György községi jegyző felolvasta a községi törvény vonatkozó szakaszát, amely kimondja, hogy új státust megállapítani nem lehet, mert az erre vonatkozó felekezési határideje lejárt, legfeljebb a módosítás megváltoztatásáról támaszkodhat a közgyűlés.

Ujból dr. Fehér szólalt fel és hangsúlyozta,

hogy nem volna jó kihatással a képviselőtestület tekintélyére, ha régebbi határozatát néhány héttel később semmivé nyilvánítaná. Hosszas vita után 13 szavazattal 12 szavazat ellenében Bakoss indítványát fogadták el,

megsemmisítették a tisztviselői státusra vonatkozó jogerős határozatot.

ami egyben azt is jelenti, hogy a tisztviselők elvesztik állásaikat.

A szegények segélyezéséről szóló vitában nagy meglepődéssel állapította meg a közgyűlés, hogy a Temerini pékek igen drága ajánlatot adták be a kenyérré vonatkozólag és így valószínű, hogy

Temerin noviszádi pékektől vásárol kenyeret szegényei élelmézésére.

A pénzügyigazgatóság leiratban értesítette a községet, hogy amennyiben Temerin nem volna hajlandó az állami adók behajtását is elvégeztetni úgy a főkönyveket elviteti és minden temerini adófizetőnek Noviszádon kellene az adófizetést eszközölni. Dr. Fehér indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy egy hivatalnok állást rendszeresít a főkönyvek vezetésére, a szükséges munkaerőt pedig a meglévő hivatalnokokkal pótolja. Határozatilag kimondotta a közgyűlés azt is, hogy

a községet megillető kuluk szedésétől eltekint,

s így a temerineknek csupán a báni kulukszolgáltatást kell teljesíteniük.

Az uccai közvilágítás központi kapcsolásáról szóló újabb ajánlatot a közgyűlés elutasította.

Szirig telep kérelmét, hogy az uccai átjárókat a község csináltassa meg, levették a napirendről azzal, hogy az ügyre a költségvetés tárgyalásakor még visszatérnek. Ugyancsak megtagadták Szirignek azt a kérelmét, hogy a község bikajárást építesen, mert ez nagy anyagi megterhelést jelentene. Végül elengedték özv. Hermann Józsefné községi pótadóját, az adókövető bizottságba három évre Beck György ipartestületi elnököt, Njckelsbacher Károlyt és Povászány Jánost delegálták, helyettesül pedig Guszmán Albertet, Hemrich Antalt és Paska Istvánt, s ezzel a viharos gyűlés befejeződött.

A község lakossága körében nagy feltűnést keltett a közgyűlésnek a tisztviselő státus ügyében hozott határozata, amelynek jogosságát a felsőbb hatóságok hivatottak eldönteni.

Új beosztás a becsjei járásbírószágon

Kimutatás a bíróság múltévi működéséről

Szaribecsejről jelentik: Veljanovics Zlatan, a becsjei járásbírószágon vezetőjének helyettese az év kezdetén új beosztást léptetett életbe, amely a következő:

A vezető járásbíró teendőjét Veljanovics Zlatan végzi. Helyettese Vulcanovics Milan.

Polgári perekben A-tól L-ig betűig Pejakovics Mitar ítélkezik, helyettese Szimics Boriszav. M-től S betűig Szimics Boriszav ítélkezik, helyettese Pejakovics Mitar.

Bűnperekben az I, O, U és Ty betűs ügyekben kívül Vulcanovics Milan a bíró, helyettese Pejakovics Mitar. Az I, O, U, Ty kezdőbetűs ügyekben Veljanovics Zlatan ítélkezik, helyettese Pejakovics Mitar.

Végrehajtási ügyekben Pejakovics Mitart dönt, helyettese Szimics Boriszav.

Hagyatéki ügyekben Veljanovics Zlatan ítélkezik helyettese Vulcanovics Milan. Perenkívüli eljárásokat Szimics Boriszav vezet le, helyettese Vulcanovics Milan. A telekkönyvi ügyekben Veljanovics Zlatan dönt, helyettese Pejakovics Mitar.

A járásbírószágon múlt évi forgalmáról most állították össze a kimutatást, amely a következő: Bekérkezett 381 beadvány, elintézését nyert 526. Tárgyaltak 710 polgári pert, elítélték 558 pert. 46 váltóügyet és 735 egyéb pert intéztek el. Hagyaték 1163 került a bíróság elé, elintézését nyert 1023 ügy. Jogsegélyt 161 esetben nyújtottak és 31 lakásfelmondást foganatosítottak. Ezekon kívül még 376 különféle ügyet intéztek el a járásbírószágon, amely a múlt évben is általános meglepedésre végezte munkáját.

Halálhozó szégyen

Öt évi fegyházzal sújtották a sajkásszvetiiváni feleséggyilkost

Tegnap délelőtt tartotta meg a noviszádi törvényszék büntető ötös tanácsa annak a megrendítő hitvesgyilkossági pernek főtárgyalását, amely 1934 augusztus 22-én történt Sajakásszvetiivanon. A döbbenetes eseményekről annakidején részletesen beszámolt a Reggeli Újság, a megrendítő tragédia azonban csak a tegnapi megtartott főtárgyaláson bontakozott ki teljes egészében.

Nagypéntek éjszakáján

A tárgyalás megkezdésekor szuronyos űr vezet be a hitvesgyilkossággal vádolt Barjaktarovic Gyóka 39 éves bukóváci földművest. A vádlott melyen megörnyedve ül le a padra. Jankovics Sztanoje államügyész felolvassa a vádiratot. Előre megfontolt szándékkal elkövetett, kegyetlen módon végrehajtott gyilkossággal vádolja Barjaktarovic Gyókat.

A földműves 21 késszurással ölte meg feleségét, Nádót.

— Megértettem a vádiratot és bűnös vagyok, de nem annyira, mint ahogyan az államügyész ur vádol — kezdi meg rekedten mondókáját a vádlott.
— Három gyerekünk volt és mindig csak kedvét kerestem Nádónak, de a feleségem mégis megcsalt. Először

tizenöt éves lányom, Lyubica hívta fel a figyelmemet.

Azután a szomszédok is gúnyolni kezdtek. Én azonban sokáig nem adtam hitelt a vádaknak. Később már el is hittem, de a gyerekekre való tekintettel szemet hunytam a dolgok felett.

— Nagypéntek éjszakáján felébredtem és láttam, hogy feleségem ágya füres. Kimentem az udvarra.

Ott találtam az egyik szalmakazalban szeretőjével

Bugarszki Lázóval. Nádó akkor könyörgött, hogy ne keresssem el, bocsássak meg, megjavul és többet rá sem néz más férfire. Megbocsátottam neki...

Bucsurá indult és a szeretőjéhez ment

Feleségem ígérete azonban nem sokat ért. Rővidesen újra kezdte kicsapongó életét.

Sokszor két-három napig sem tért haza.

Ilyenkor mindig Bugarszkinál volt. De nem csak szerelmét adta az idegen embernek, hanem

még keservesen megkeresett pénzem is.

Egyszer négyszáz dinárt adtam Nádónak, hogy fizesse ki az adót. Az asszony azonban szeretőjének adta a pénzt.

A gyilkosság előtti napon a mezőn dolgoztam. Mikor hazatértem, feleségemet nem találtam otthon. A gyerekek azt mondták a teklai bucsura ment. Később azonban hazatért a bucsuról Lyubica, a kislányom és azt mondta, hogy anyja ugyan a bucsu ürügyével távozott hazulról, de máslová ment. Rövidesen megtudtuk, hogy

újra szeretőjénél van.

Lyubica keservesen sirni kezdett és azt mondta, nem bírja ezt a szégyent, inkább felkötötte magát. Később a padláson

épen akkor akadtam rá lányomra, mikor már nyakában volt a kötél.

Könyörgtem neki, hogy ne hozzon ránk még nagyobb szégyent és megígértem neki, hogy visszahozom az anyját. Lyubica erre megnyugodott.

„Tőlem mindnyájan felakaszthatjátok magatokat!”

Reggel hat órakor indultam el gyalogosan Bukóvácról Sajakásszvetiivan felé, mert úgy mondták ott van a feleségem szeretőjével együtt, az egyik vendéglőben, amit nem régen vett meg Bugarszki.

Mikor a faluba értem utbaigazítottak. A kerteken át vezető ajtón mentem a kocsmaudvarra. Nádó télnél állt és mosott.

— Hát te Gyóka, mit keresel itt?! — kérdezte gúnyos nevetéssel.

— Azért jöttem Nádó, hogy megmondjam, ami volt-volt, hagyj fel a komédiázással és gyere haza, mert a Lyubica felkötötte magát!

— Csak hadd akassza! Tőlem mindnyájan felakaszthatjátok magatokat — felelte Nádó dühösen és hátatfordított.

Előntött az indulat, felkaptam a kést, amivel a szappant vágta, kontyánál fogva a földre rántottam és szurkálni kezdtem. Hogy hányszor szurtam, nem tudom. Azután ugyanazon az uton, amelyen jöttem elmenekültem.

— Ez volt az a kés? — kérdi az elnök és felmutatja a gyilkos szerszámot.

— Igen.

— Szóval maga azt állítja, hogy ez nem a maga kése?

— Nem.

— Maga nem is gondolt arra, hogy megöli feleségét?

— Dehogyan gondoltam. Haza akartam vinni békésen, hogy újra rend legyen a házban. Mikor azonban azt vágta fejemhez, hogy tőle akár mindnyájan felakaszthatjuk magunkat, előntött az indulat. Nem tudtam mit teszek. Azóta már nagyon megbántam és meg is bűnhődtem érte...

Még hét évvel ezelőtt kezdődött

A tanuként kihallgatott Barjaktarovic Lyubica mindenben egyező vallomást tesz apjával. Megerősíti, hogy maga is rajta kapta kétszer anyját szeretőjével és nagyon szégyellte a dolgot. Sirva könyörgött anyjának, hogy ne tegyen ilyet, anyja azonban ilyenkor befogta a száját és nevetve azt mondta, hogy

akkor beszéljen erről, ha maga is asszony lesz...

Megerősíti, hogy a kés, amellyel agyonszúrták anyját nem az övéké volt.

Jovanovic Gyóka 60 éves öreg azzal kezdi vallomását, hogy az asszony és Bugarszki között már hét év előtt is voltak szerelmi kapcsolatok.

Akkor azonban a dolog gyorsan kialakult és csak hat év után lángolt fel újra. Fejcsóválva meséli, hogy az asszony tulajdon családját lopta meg és amit csak tudott szeretőjének juttatott.

Megemlíti még azt is, hogy Nádó sokáig félt attól, hogy az ura elküldi. Régebben gyakran emlegette, hogy ha férje elzavarja a házból, megöli, vagy zsírszódát önt a szemébe. Mikor azután az ura mindent megbocsátott, maga hagyta el férjét és családját.

„Jaj, Gyóka, ne bántsd!”

Jarmazovic Sztevan, aki a gyilkosság színhelyének szomszédságában lakik, a döbbenetes események idejében veszekedés zajára lett figyelmes. Átnézett a kerítés palánkon, de csak nagyon keveset látott. Tisztán hallotta azonban, amikor a megtámadott asszony kétségbeesetten felkiáltott:

— Jaj, Gyóka, ne bántsd!

Csejac Zagorka a gyilkosság után érkezett a színhelyre. A megölt asszony karjában lehelte ki lelkét.

— Miért nem mentettek meg — suttogta eltorzult arccal s azután kiszenvedett.

Nagy mozgolódás támadt a megtöltött törvényszéki teremben. Bugarszki Lázó 43 éves földműves, a meggyilkolt asszony szeretője lép a terembe, hogy tanuvallomást tegyen. Bugarszki kijelenti, hogy nem ő volt az asszony egyetlen szeretője. Nádó nyakába akarta varrni magát és sehogyan sem tudott megszabadulni tőle. Mikor végleg hozzá kötözött épen nem örült és minduntalan felszólította az asszonyt, hogy költözzön vissza férjéhez.

Szándékos emberölésért...

A bíróság a déli szünet után még néhány tanut hallgatott ki, akiknek azonban nem volt lényegesebb mondanivalójuk. A bizonyítási eljárás befejezése után Jankovics Sztanoje államügyész emelkedett szólásra és fenntartotta az előre megfontolt szándékkal elkövetett emberölés vádját. A bíróság hosszas tanácskozás után este fél 7 órakor hirdetett ítéletet.

Szándékos emberölés büntetében találta bűnösnek Barjaktarovic Gyókat és öt évi fegyházzal,

valamint polgári jogainak 2 évi felfüggesztésével sújtotta.

Az ítélet ellen úgy az államügyész mint az elítélt és védője felebbezést és felülvizsgálati kérelmet nyújtott be.

Tizennyolc évi fegyházra emelték fel a bresztováci gyilkos unoka büntetését

Tárgyalások a noviszádi semmitőszék előtt

A noviszádi semmitőszék büntető tanácsa tegnapi tárgyalta Zarics Trifun bács bresztováci napszamos bűnügyét, aki 1934 március 5. és 6. közötti éjjelen meggyilkolta apai nagyatyját Zarics Milivojt. Az öreg Zarics el akarta adni házát, ami sehogyan sem tetszett unokájának és amikor ez nem tudta lebeszélni a házladásról, elhatározta, hogy meggyilkolja nagyatyját. A kritikus éjjelen bottal többször fejbesújtotta az öregot, utána pedig megfojtotta. A szombori törvényszék ez év szeptember 5-én tartott tárgyalásán 15 évi fegyházra ítélte el nagyapja gyilkosát. Enyhítő körülménynek véve fiatalkorát és beismerését. Az ügyész felebbezett az ítélet ellen és így került az ügy a noviszádi törvényszék elé, amely tegnapi tárgyalásán 18 évi fegyházbüntetésre emelte fel Zarics Trifun büntetését.

A kustiui gyilkosság

Tiszán Titusz a bánáti Kustily községben lakó földműves a múlt év július 3-án minden különösebb ok nélkül megtámadta Putnik Milant és egy konyhakéssel több he-

lyen megszurta úgy, hogy Putnik elvérzés következtében meghalt. A belackvai törvényszék ezért Tiszán Tituszt 12 évi fegyházra ítélte. Az ítéletet tegnap a noviszádi semmitőszék is jóváhagyta.

A volt ovcnai jegyző sikasztási ügye

Krisan Trajan ovcnai születésű volt ovcnai jegyzőt az államügyészség hivatali sikasztással vádolta. A pancsevoi törvényszék 1933 november 11-én tárgyalta ügyét és két évi szigorított fogházbüntetésre, valamint 3 évi hivatalvesztésre ítélte. Az elítélt semmiségi panaszra következtében a noviszádi semmitőszék a múlt év február 14-én megsemmisítette az elsőfokú ítéletet és új ítélethozatalra utasította a pancsevoi törvényszéket. A múlt év augusztus 18-án tartott tárgyaláson a pancsevoi törvényszék 5.427 dinár elsikkasztásában találta bűnösnek Krisánt és ezért tíz hónapi szigorított fogházzal és két évi hivatalvesztésre ítélte. Ezt az ítéletet tegnap a noviszádi semmitőszék is megerősítette és így jogerőre emelkedett.

HIREK

Reggeli Ujság

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Noviszd, Kralja Petra ucca 30., I. emelet. Telefon 21-37, éjjel 20-58.
Szubotica, Knjaza Mihaila ucca 2. Telefon 6-70
Előfizetési ára egy hónapra 18 dinár, 3 hónapra 50 dinár. Külföldön 1 hónapra 30 dinár, három hónapra 90 dinár. Egyes szám ára hétköznapokon fél dinár, vasárnapon 2 dinár.

Megjelenik hétfő kivételével mindennap reggel.

Az éjjeli lehülés fokozódik

Közép és Kelet Európában tovább erősödött az északi szél, a Balkánon folytatódott a bőséges havazás. Középeurópa északi részében a havazás szünetel, de a szél a nagy hőmérsékletben mindenfelé torlaszokat épített. A hőmérséklet éjszaka a minusz 10 fok körül mozog.

A legközelebbi 24 órára még erős északi szél várható hófúvásokkal, sok helyen újabb havazással. Az éjszakai lehülés fokozódik.

A noviszádi újságírók tisztelgése Vaszovics Miloško bánnal

A jugoszláv újságíró szövetség noviszádi szekciójának választmánya Milica Triva elnök vezetésével tegnap délből tisztelgett Vaszovics Miloško bann előtt. A küldöttség tagjai voltak Gyorgyevics Dimitrije a Politika noviszádi munkatársa, Medenica Szavo az Avala noviszádi igazgatója, Major József a Napló szerkesztője, Tomán Sándor a Reggeli Ujság szerkesztője, Atanakovics Laza a Jugoszlavenszki Dnevnik szerkesztője és dr. Hribovsek Ferdinánd a Deutsches Volksblatt szerkesztője.

Militar Triva elnök üdvözölte a bánt és kérte, hogy támogassa munkájában a sajtót, amely mindig az ország és bannság érdekeit tartja szem előtt. Vaszovics Miloško bann szívesen fogadta az újságírókat és kijelentette, hogy mindig nagyrebecsülte a sajtó munkáját és ezért kéri az újságírókat, hogy a sajtó munkakörükben is támogassák az ő törekvéseit.

— Felhívás a noviszádi. Cecilia egyházi énekkar tagjaihoz. Felkérem a Cecilia valamennyi tagját, hogy január 17-én csütörtök este 8 órakor a Beltéri Katolikus Körben jelenjenek meg. — Karnagy.

— Uj kántort választott Martonos. Tegnap foglalta el állását Király László volt adai kántor, aki nemrég a szuboticaei képesítővizsgán kitűnő oklevelet nyert. A választáson Király 13:5 szavazat arányban győzött.

— A noviszádi Jótékony Katolikus Nőegylet holnap, csütörtökön délután 5 órakor tartja szokásos teadélutánját a Katolikus Kör helyiségeiben s arra a tagnök minél nagyobb számban való megjelenését kéri az elnökség.

A középeurópai államok együttes értekezletet tartanak Rómában

Genfből jelentik: Népszövetségi körökben mint befejezett tényt emlegetik, hogy áprilisban értekezletre hívják össze Rómába Csehszlovákia, Románia, Jugoszlávia, Magyarország, Ausztria, Németország és Lengyelország képviselőit.

Bécsi jelentés szerint Berger-Waldeneg osztrák külügyminiszter szerdán este Genfben utazik és így csütörtökön már együtt lesz Genfben minden tényező, amely az osztrák benemavatkozási szerződés tekintetében tárgyalásra jogosult. Osztrák politikai körökben remélik, hogy

Németország is csatlakozik az egyezményhez, tekintettel arra, hogy a Saarkérdés minden valószínűség szerint Németország kívánságának megfelelően dől el.

Üzentek a csillagok

A vakító fényvel futó, sitergő meteorok üzenet hoztak az embereknek a naprendszeren túli világról.

Az ember örökös rabságban él. Számára a tér és idő végtelensége végessé korlátozódott, azonkívül ősi szenvedélyek raknak mázsás béklyót tagjaira. A sokféle rabság között talán a legnagyobb, amibe vérhőmérséklete zárta: az ember belső temperaturája nem lehet alacsonyabb 36,7 foknál és nem ugorhatik magasabbra mint 40-41 fok. — Négy és fél fok, a hőmérséklet irtózatossá magasságu lángcsuca és dermesztő fagyalmassága között hajszálnyi sáv, amelyben az emberi élet mozoghat. Ez a néhány milliméternyi köz demarkációs vonala az életnek, amelynek langymegében a költők érzelmekohója izzik és a szerelmek eget-földet elperzselő szenvedélye lobog. Egyes baktériumok többszáz fokos meleget is elviselnek, a csiga kétszázfokos hideg fagyából felmelengetve is él, táplálkozik, de az ember elpusztul, ha kikerül a négy és fél fok üvegházából.

Rab, maga az egész természet is, amely csak levegővel, oxigénnel lélegzik. Eddig azt hittük, csak levegő, oxigén éltheti a szerves világot. Most üzentek a fénylő csillagok a földi siralomvölgybe. Meteorokat küldtek a millió fényévre lévő égítetek és a meteorban — csodák csodája! — élőlényeket találtak a tudósok. Olyan parányokat, amelyek a nagy Semmiben, légüres térben születtek és nem oxigénnel, hanem kénnel élnek... Talán ezek a lények emberhez hasonló magasrendű szerves életet is hagytak abban a másik világban, talán hatalmasabb műveltségtől szakadtak el, mint a miénk?...

Az ember olyan egyesegyedül áll azok között is, akik — és amik szintén fehérjékkel és oxigénnel élnek. Szavát gyakran meg embertársa sem érti, arról pedig szó sem lehet, hogy az egyazon természeti rendszerben élő ember és állat megértse egymást. Hát akkor hogyan volna lehetséges az, hogy az esetleg kénnel táplálkozó, emberi forma nélküli élőlényt, — ha még olyan hatalmas műveltségű is, megértse az ember?

Az ember rabja annak a világnak, szemnek, amelyben él, mert minden tudománya amellyel ki akarna szabadulni, viszonylagos. Ha teljes erejű tárgylagos tudást óhajtaná szerezni, a rendszeren kívül állva kellene tanulmányozni eddigi világát. De kívülre talán soha sem kerülhet és ezért sztratoszférakirándulások ellenére is a föld rabja marad...

De most üzentek a csillagok, segítségére jöttek a meteorok és ezután idegen élet tükrében is nézheti önmagát... Üzenet hoztak a meteorok, amelyeknek üstökösfénye új, végtelen lehetőségek ígért földjét világította meg az emberiségnek.

(tb.)

— Serlegavató családi est Temerinben. A temerini Iparos Dalárda szombaton január 19-én az Amerika vendéglő helyiségében családi estet rendez serlegavatással egyetemben. Belépődíj nincs.

— Tegyen próbát egy nyolcad kiló kávéval s győződjék meg kávéján elsőrendű minőségéről. — Gausz Viktor, fűszerkereskedés, Noviszd, Haltér.

— Fej-, váll- és ágyékrheumánál, ischiásnál, ideglájdalmaknál, szegélytásnál és zsábnál a természetes „Ferenc József” keserűvív rendkívül hasznos háziszer, mert korán reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti.

Jevtics miniszterelnök Genfben utazott

Jevtics Bogolyub miniszterelnök külügyminiszterkedden este tíz órakor Genfben utazott. A miniszterelnök utazását az tette szükségessé, hogy Genfben most olyan ügyeket tárgyalnak, amelyek igen fontosak Jugoszláviára nézve. Jevtics Bogolyub távolléte alatt a miniszterelnöki teendőket Zsivkovic Petar tábornok hadügyminiszter, a külügyminiszteri teendőket pedig dr. Kojics Dragutin igazságügyminiszter végzi.

Haragosai életveszélvesen megsebesítettek egy pacsiri legényt

Tegnap délután beszállították a szuboticaei kórházba Juhász Sándor 24 éves pacsiri legényt, életveszélyes sebesüléssel. Juhász Sándor, aki most katona idejét tölti ki, karácsonyra szabadságot kapott. Vasárnap este elment az egyik kocsmába a bálba, ahol sokat táncolt. Amikor Juhász bál közben kiment az udvarra, ismeretlen tettesek megtámadták és vasruddal leütötték. Juhász Ferencnek az ütések következtében három helyen beszakadt a koponyája és nyakcsigolyája is megsérült. A szerencsétlen fiatalember elvesztette eszméletét és bal oldalára megbénult. Miután állapota nem javult, tegnap beszállították a szuboticaei kórházba, ahol eszméletlenül fekszik. Állapota oly súlyos, hogy orvosai nem biznak életben maradásában.

A csendőri kihallgatás alkalmával Juhász Sándor hozzátartozói azon gyanujuknak adtak kifejezést, hogy három haragos legény támadta meg és sebesítette meg a fiatalembert. A csendőrség ebben az irányban vezeti a nyomozást.

A pajta kincse

Tizennégy mázsa szüzdohányt rejtőlegelt földalatti betonüregben egy szajáni földműves

Nagy szenzációja van az egyébként csendes Szaján bannati községnek. A dohánytermeléséről híres környék legelső termelője Kiss György fiatal szajáni földművesnél a pénzügyőrök nem kevesebb, mint

tizennégy mázsa szüzdohányt találtak betonozott földalatti üregben elrejtve.

A dologra úgy jöttek rá, hogy Kiss a harminchat mázsa dohánytermésből mindössze huszonkét mázst szolgáltattott be a csókai dohánybevéltő hivatalban. A többitől azt mondta, hogy eladta.

A bejelentést különösnek találták a pénzügyőrök és nyomozni kezdtek. A nyomozás szenzációs eredménnyel járt. Kitént, hogy

Kiss csaknem az egész Bánátra kiterjedő dohányempész-szervezetnek a vezetője.

A földművest őrizetbe vették, Kiss a keresztkérdések sulya alatt bevallotta, hogy a dohányt

betonozott földalatti üregben rejtette el.

A pénzügyőrök egy pajtában megtalálták a rejtékhelyet, amelyet olyan ügyesen épített meg Kiss, hogy kívülről nyoma sem látszott. Kiss letartóztatott s a hatóságok folytatják a nyomozást a szenzációs dohány csempészés ügyében.

Táncórák!

Gyors és eredményes oktatás! — Privát órák!
Nemes táncánárnál Lakás: Carinszka ucca 4

— Női télikabát, pullover, tűző, fehérnemű, keztü és harisnya szükségletét FISCHER J. és FIA cégnél Noviszádon szerezze be.

— A Szloboda-kávéházban mindennap délután öttől hétig uzsonnahangverseny.

Roosevelt ellenőrizteti az embertelen amerikai gyárakat

Mit talált a vizsgálóbizottság a világhírű detroiti autógyárakban?

Szinte mindenütt ismert tény, hogy a tőke hatalmának igazi tultengési területén az Egyesült Államokban olyan munkarendszereket vezettek be a legmodernebb gyárak amelyek a maguk tökéletességével kétségkívül alkalmasak az önköltségek leszállítására. A munkás szempontjából nagyon embertelenek. Ez az embertelenség alapjában véve abban áll, hogy az óriási energiakonzentrációt igénylő, mechanikussá lett munka időtartama nagyon hosszú. Nyolc órát egyfolytában dolgozni egy európai vagy egy amerikai gyárban, kétségkívül nem ugyanaz és bizonyos körülmények között ugyanaz az erőfeszítés, amelyet egy munkanap alatt a mi munkásaink teljesítenek. Amerikában csak sokkal rövidebb munka végzésére elegendő. A Roosevelt által létrehozott New Deal alapvető célja a nagytőke megrendszárbályozása és az emberi munkának méltányosabb értékelése. Bár kétségtelen, hogy bizonyos eredményeket ért el eddig is Roosevelt akciója, a nagytőke dzsungeijében maradt még elég tisztogatni való. A tőke vezetői leleményesek újabb és újabb módszerek kitalálásában, amelyek alkalmasak arra hogy az állam által rájuk rótt kötelezettségek alól kibujjanak. Nagyon érdekes az a helyszíni vizsgálat, amelyet Roosevelt útja sítására a munkaügyi minisztérium és a nemzeti újjáépítési bizottság közösen tartott Detroitban, az automobil-ipar legfontosabb helyén. Nemesak az amerikai állapotokra világít rá élesen a vizsgálat eredménye, hanem az egyben érdekes dokumentum a technika korszakának visszataszító kinézetéről:

A gyár: kémektől nyüzsgő börtön

Annak ellenére, hogy a sajtóban minduntalan nagyhangú cikkek látnak napvilágot az automobil-ipar részéről, amelyekben az üzlet újjeledéséről és a munkapiac javulásáról harsonáznak merész öndicséreteket, a munkások panasza állandó és nem ritkák az olyan kijelentések, hogy az automobil-iparban dolgozó munkás ma kevesebbet keres, mint a köz által támogatott munkanélküli. A „szalag” — (bél), „összegyűjtő” — (conveyor) és automatikus rendszerek forszírozott gyorsasága — a jelenlegi munkaidő tekintetbevételével, — a munkások szerint, meghaladja az emberi teljesítőképesség határát. Ugyanekkor a csoportonként számított akkord munka az úgy nevezett „group-bonus-system” teljes bizonytalanságban tartja a munkást arra nézve, hogy munkabérét helyesen számították-e ki. Ugyiszólván lehetetlen ellenőrizni az állandó félelemben, „a nagytőke terrorja” alatt tartott munkás számára az igen komplikált akkord munkabér-számításokat és az eredmény az, hogy a munkaadó kizsákmányolja a munkást.

Az említett bizottság előtt megjelent munkások elkeseredetten nyilatkoztak a gyárakban a munkaadók részéről megszervezett kémiszolgálat ellen, amely a börtönnél rosszabb állapotban tartja a munkásságot. Főleg a Ford gyárak „service-department”-je ellen zudultak fel a tanuk, mert ez a szervezet iskolapéldája a gyárakban folyó kémkedésnek. Akit a gyár megbízott kémek „üzemellenes magatartással” vádolnak, az minden további nélkül az utcára kerül.

Mukkanni sem mer a kémiszervezet terrorja alatt tartott munkás és amint egy másik tanu, Charles Madden mondja, az automobilgyárakban rosszabbul bántanak az emberekkel, mint a börtönökben.

„Borzalmas hajsza . . .”

Amerika egyik legelőkelőbb lapja, a New York Times hosszan beszámol a det-

roiti vizsgálat lefolyásáról. Az előbb említett bádógos a kihallgatás folyamán érdekes adatokat szolgáltatott az általa borzalmasnak mondott hajszaról, amelyre a munkasebesség az embereket kényszeríti. „Öt munkás közül, akik egy bizonyos idő alatt háromszáz alkatrészt löktek ki a munkagépből, — váltotta McKie, — kettőt elbocsátottak és most ugyanazon idő alatt ötszáz alkatrészt lök ki a gépből a megmaradt három munkás a magasabbra csigázott munkasebesség mellett. A felügyelő, vagy „straw boss”, ahogyan a kémeket nevezik, akinek az a feladata, hogy munkára nógassa a fiukat, gyakran elbocsátásra ajánlja a munkást, ha az egyetlen pohár vizet vesz magához. Ha a munkaesport nem dolgozik elég gyorsan, akkor az egyik embert elbocsátják, hogy megfélemlítsék ezzel a többiét.”

J. P. Kennelly, aki a Chrysler gyárban dolgozott, azt mondja, hogy a munkasebességet az utóbbi években annyira fokozták, hogy a munkások részére lehetetlenné vált a munkahelyéről való távozás, bár csak néhány percre is és így még „higiénikus szükségleteiket” sem tudják kielégíteni.

Otto Freind a Murray Body Corporation szolgálatában áll és azt vallja, hogy 1933 márciusában volt egy olyan nap, amikor tízezer órárt dolgozott és a hajsza olyan óriási volt, hogy négy hónap alatt testsúlya huszonhét fonttal lett könnyebb.

... és szégyenletes munkabérek

Annak ellenére, hogy a felfokozott munkasebesség az önköltségi árak nagyfokú esökkenését eredményezi, a munkabérek valószínűleg ki nem elégítők, sőt egyes esetekben siralmasak.

Michael J. Manning a Keisey-Hayes Wheel Company munkása vallja, hogy 1930-ban tíz ember száz darab árótkeréket készített óránként. A következő évben nagyobb munkasebesség mellett, ugyanazon munkás már százötven keréket gyártott óránként. Két évvel később pedig hat munkás es négy munkásleány óránkénti teljesítménye 156 kerék volt. Beesése szerint 1930-ban a gyárnak 46 centbe került egy kerék, míg ma csupán 17 centbe.

Egy másik munkás, akinek tizenegy főnyí családjáról kell gondoskodnia és huszonnyolc évig dolgozott az automobil-iparban, bizonyította, hogy az utolsó két évben mindössze 360 dollárt keresett esökkenő munkaképessége miatt. „Az elbocsátott munkások nem tehetnek mást, mint esatlakoznak a gonosztevőkhöz, hogy gondoskodhassanak családjukról. Az idősebb emberek között a munkaképesség már az állandó gond miatt is esökken, hogy hamarosan nem lesznek képesek eltartani családjukat. A munkás keresi tehát a felügyelők kezét, borralalókat ad nekik, hogy el ne veszítse állását.”

Allami felügyeletet kérnek a munkások

A code-ok által biztosított munkabérminimumot a gyárak különféleképpen kijátsszák, amely módok közül legáltalánosabb a „kick-back” és a „tack dragging”. Kick-back-nak nevezik a munkások azt a rendszert, amely mellett fizetésüknek tulnyomó részét természetben kapják. Így a Ford gyárak az öt dolláros bérből csak egy dollárt fizetnek ki készpénzben, míg a többiét természetben szolgáltatják ki. A munkások állítják, hogy ez a rendszer rájuk nézve határozottan hátrányos. A tack dragging azt jelenti, hogy a magasabb értékű munkát végző munkást a munkabérlistán alacsonyabb osztályba helyezik, anélkül, hogy munkájában változás állana be

Tehát, aki mondjuk 60 centet keresett, mintként a motorhengerek furásánál, azt beírják takarítónak, ami azt jelenti, hogy óra bére csak 36 cent.

A bizottság előtt különféle javaslatok hangzottak el, amelyek közül az amerikai lapok említik Frank J. Dillonét, aki követelte, hogy az összes gyári üzemekben állami felügyelők ellenőrizzék a munka menetét, a maximális munkaidő naponta hat, hetenként 30 óra legyen és egy munkás legalább ezeröttszáz dollárt keressen évente. Ismerve az amerikai nagytőke bevehetetlen várait, egyáltalán nem valószínű, hogy ilyen követelés teljesítésére lehessen kényszeríteni Amerika cézarjait, aki a New Deal szociális reformjai ellenére ma is a keserves mindennapi kenyér elvesztésétől való állandó rettegésben tartják munkásaikat.

Kovrig János.

SPORT.

Ma folytatódnak a bajnoki kugli-mérkőzések a noviszádi alszövetségben

A közel egyhónapos karácsonyi szünet után folytatódnak a noviszádi bajnoki kugli-mérkőzések. Ma este a Bauer pályán az Orao a Daloskörrel, a NAK a Jugoszláviával játszik.

Az Orao-Daloskör első mérkőzésén a Daloskör győzött 135:164 arányban. Ma is a Daloskör a favorit. A mérkőzésen Somogyi bíraskodik, alszövetségi kiküldött dr. Nagy.

A Jugoszlávia-NAK mérkőzés az első fordulóban a Jugoszlávia 187:186 arányú győzelmével végződött. Ma is fej-fej melletti küzdelemre van kilátás. A mérkőzés bírása Bársony, az alszövetség kiküldötte Wengrzenovszki.

— 0 —

Egyéni rekordot állított a noviszádi Daloskör egyik játékos. A szombati egyéni kuglibajnokságról folytatott küzdelmekben Göz János 85 pontot ért el. Második Busa lett 77, harmadik Krejtner 66 ponttal.

A noviszádi Daloskör hivatalos közleményei. Kérem a Daloskör alábbi játékosait, hogy csütörtök este pont 8 órakor a Bauer pályán jelenjenek meg az Orao elleni mérkőzésre: Göz, Prikel, Krejtner, Metzinger, Busa, Zorád, Farkas, Dudás, Resnyák, Mohr, Györfi, Dluhi. — Kapitány.

A NAK hivatalos kugli hírei. Felhívom az alábbi felsorolt játékosokat, hogy ma, csütörtök este 8 órakor jelenjenek meg a Bauer pályán: Vracarics, Fratricsevics, Szauer, Juhász, Martinovics, Török, Crnics, Dimitrov, Pénzes, Szimon, Vaszics. — Kapitány.

Művészet

Nagysikerű emlékhangverseny Szentán

Szentáról jelentik: A Szentai Dal és Zenecskegyesület nagysikerű emlékhangversenyt rendezett az Alekszandar szoboralap javára az Eugen szálló nagytermében.

A hangversenyt a jugoszláv nemzeti himnusszal kezdték, amit a közönség állva hallgatott végig. Ezután Vujics Szava az egyesület diszelnöke tartott emlékbeszédet, amelyben méltatta a vértanu halált halt király érdemeit. A városelnök beszéde végén megköszönte a Zenecskegyesület vezetőségének a város nevében, hogy az egyesület hangversenyt rendezett a szoboralap javára. A zenekar ezután Chopin gyászindulóját és Krisztics Koszovoi tragédiáját nagy precizitással játszotta, Remete Ireneusz mesteri vezényletével. Fodor Lili zongoraművész játszott ezután Chopin As-dur balladáját. A fiatal zongoraművész uttall is tanujelét adta nagy tudásának s bebizonyította, hogy nem alaptalanul kedvence a szentai közönségnek. A műsor utolsó száma Schubert H-moll szimfóniája volt, melyet Stökl József vezényelt.

KÖZGAZDASÁG

A bécsi dunai kikötőben 40 uszály mixed tengeri áll

Több száz vagon francia liszt Bécsben — Az osztrák termelőknek 30 százalékkal csökkenteniük kell a tejtermelési

A noviszádi terménytőzsdén az utóbbi napokban áremelkedés mutatkozott. A Reggeli Újság azonnal megállapította, hogy ez az áremelkedés kizárólag a rossz időjárással áll összefüggésben, mert a behavazott utakon a termelők nem tudják terményeiket a piacra hozni és így a kínálat gyengébb lévén a szokottnál, az áraknak feltétlenül emelkedniük kell. A noviszádi és szombori tőzsdéken mutatkozó áremelkedések után bécsi munkatársunkhoz fordultunk, hogy pontosan megtudjuk, milyen a helyzet a bécsi piacon.

A Reggeli Újság munkatársa a nagy osztrák gabonacégektől kapott információ alapján tegnap a következő sürgőnyi értesítést küldte szerkesztőségünknek:

— A vásárlás az egész vonalon megszűnt. A csehországi nyolcas takarmányszitek még tovább nyomják le az árakat, másrészt pedig az osztrák gazdáknak tejtermelésüket harminc százalékkal csökkenteniük kellett és így a takarmányszit szükségletüket is le kellett szállítaniok ilyen arányban. (Ausztriában ugyanis hatósági intézkedésekkel lehet csökkenteni az egyes mezőgazdasági ágak túlprodukciónak. Mivel az utóbbi időben a tejtermelés erősen emelkedett és az árak csökkentek, a földművelési minisztérium szükségességnek találta a tejtermelést csökkenteni és ezzel az árakat a régi nivóra emelni).

— A lisztek áremorzsolódásához az is

hozzájárult, hogy az utóbbi napokban több száz vagon hét és feles francia liszt jelent meg a piacon, már pedig a francia hét és feles liszt, a jugoszláv hatos lisztnak felel meg. A francia lisztet denaturalizálták és így takarmányszit céljaira használják fel.

— A mixed tengeriben is túlkínálat mutatkozik és így ennek ára is esett szombat óta, még pedig 10.80 sillingről 10.35 sillingre. Tekintve, hogy a silling körülbelül nyolc dinár, ez az áresés 3.60 dinárnak felel meg mázsánként. Bécsben jelenleg 40 uszály mixed tengeri áll.

— A mixed tengeri, amely felerészben száritott, felerészben pedig természetesen száritott tengeriből áll, ma Bécsben 80.80 dináros áron kel el, tekintve, hogy Noviszádtól Bécsig a fuvardíj mázsánként 17 dinár, így noviszádi paritásban a mixed tengeri 65 dinár körüli árnak felel meg.

Bécsi munkatársunk értesülései mindenképpen megerősítik azon a megállapítást, hogy a noviszádi és szombori terménytőzsdéken mutatkozó áremelés tényleg nem áll összefüggésben semmi mással, csak arossz idő következtében keves ár kerül a piacra és mivel a belföldi szükségletet is fedezni kell, a vásárlók megfizetik a termelő által kért árat. Amint azonban az időjárás lehetővé teszi nagyobb mennyiségek piacra szállítását ez a mostani szilárdság ismét megszűnik.

—o—

Szentán is megalakították az adósek egyesületét

Szentánról jelentik: Vasárnap délelőtt alakították meg Szentán az Eugen szálló színháztermében az adósek egyesületét. Az alakuló gyűlésen hatalmas számban jelentek meg a szentáni adósek.

A megalakítandó egyesület célját Hufnusz Valentin ismertette s ajánlotta, hogy Gardasevics Markot válasszák meg korelnöknek. Az indítványt az összegyűlt adósek elfogadták. Ezután dr. Keceli M. Ferenc hosszabb beszédben ismertette az egyesület célját és felolvasta az adósek központi szervezetének alapszabályait. Kérte az alakuló közgyűlést, hogy fogadja el ugyanezeket az alapszabályokat. Az alapszabályok elfogadása után Kincses Pál földbirtokos mondott jól felépített beszédet, melyben hangzott, hogy

az adósságokat ugyanolyan mértékben kell leszállítani, amilyen mértékben leszállt az ingatlanok és a

termények ára.

Az összegyűlt nagy tetszéssel fogadták Kincses beszédét. Az alakuló gyűlésről üdvözlő táviratot küldtek Jevtics Bogolyub miniszterelnöknek, valamint a pénz és földművelésügyi miniszternek.

Ezután végrehajtó bizottságot választottak, melynek elnökévé dr. Ludajics Milost, alelnökeivé Fischer Ármint, Petkovics Gyurát és Boros Gyevi Simont, első titkárává dr. Répás Nándort, második titkárává pedig Hufnusz Valentint választották meg. Beválasztottak ezenkívül a végrehajtó bizottságba 22 tagot, a város különböző foglalkozású polgárai közül. Az alakuló gyűlésen az adósek egyesületének tagsági díját havi egy dinárban állapították meg. Az országos kongresszusra Gardasevics Markot Hufnusz Valentint és Milosevics Sztevet küldték ki.

—o—

Bezdán és Batina küzdelme a vámhivatalért

Győzött Bezdán, a vámhivatal Bezdánban marad

Bezdánból jelentik: Dr. Sztójadinovics Milan pénzügyminiszter, legutóbbi baranyai körútja során a batinaiak arra kérték, hogy a bezdáni vámhivatalt helyezték át Batinára. Kérésüket azzal indokolták, hogy a tervezett bezdáni vámpalota építését meg nem kezdték meg, s Batina erre a célra hajlandó volna átengedni az új szolgabírósi épületet. Dr. Sztójadinovics közölte, hogy a batinaiak nyújtott beírásban kérésüket, hogy a minisztérium áttanulmányozhassa.

A hír természetesen nagy izgalmat keltett Bezdánban, s munkatársunk kérdést intézett az ügyben Opra Jovan községi jegyzőhöz, aki kijelentette, hogy

Batina szeretné ugyan a vámhivatalt, de a bezdáninak aggodalomra nincs okuk, mert

befejezett tény, hogy a vámhivatal Bezdánban marad.

Az új vámpalota építésére rövidesen sor kerül, már a telket is kijelölték. Egyáltalán nem kell attól tartani, hogy Bezdántól elveszik a vámhivatalt — fejezte be nyilatkozatát a jegyző, s a bezdániak bizonyára megnyugvással veszik tudomásul, hogy vámhivatalukat nem fenyegeti az áthelyezés veszedelem.

—o—

Forgalmi és kereseti adótárgyalások Noviszádon

A noviszádi városi előjáróság ezúton is értesíti az érdekelteket, hogy a kovácsok, könyvkötők és kárpitások adókvetési javaslatait január 15-től 21-ig, a kazánkovácsok, lakatosok, paplanosok és kefekötők kereseti és forgalmi adókvetési javaslatait pedig január 15-től 22-ig teszik ki közszemlére a városi adógyosztályban (Korzó mozi épület első emelet 8), ahol mindenki megtekintheti. A kovácsok, könyvkötők és kárpitások adókvetési javaslatait január 21-én délután két órától kezdve, a kazánkovácsok, lakatosok, paplanosok és kefekötők adókvetési javaslatait pedig január 22-én délután két órai kezdettel tárgyalja a noviszádi adókvetelő bizottság az állami adóhivatal helyiségében.

—o—

— Adótárgyalások sorrendje a kulai járásban. Bácsko Dobro Polje január 15—16, Ruszki Krsztur 17—18, Torza 21—22—23. Kula és Vrbász részére még nem állapították meg a tárgyalások napját.

Noviszádi terménytőzsdé

A noviszádi terménytőzsdén tegnap a következő árakat jegyezték:

Buza: bácskai 117—119, bánáti 115—119, szerémi 117—119, szlavóniai 118—120, tiszamelleki 118—120.

A privilégizált kivételi társaság kivételre szánt buza árai, 80 kgos 2% tiszai uszályból Csurgig 134, Csurgig alatt 133, bégai hajóból 133, csatornai hajóból Kula és Becsej között 132, 79 kgos 2% dunai hajóból bácsi és bánáti 131, dunai hajóból szerémi 124, szávai hajóból szerémi 120,50, csatornai hajóból Crvenka és Bezdán között 129.

Rozs: bácskai 115—117,50.

Arpa: bácskai és szerémi 110—112,50, bácskai és szerémi tavaszi 125—127,50.

Zab: bácskai és szerémi 76—78, szlavóniai 81—83, uszályból 84—86.

Tengeri: bácskai gar. minőség 64—66, bácskai száritott 68—70, bánáti gar. minőség 61—63, bánáti száritott 66—68, szerémi gar. minőség 64—66, szerémi száritott indiai paritásban 68—70.

Buzaliszt: bácskai és bánáti nullás gg és g 185—205, kettes 165—185, ötös 145—165, hatos 127,50—137,50, hetes 105—110, nyolcas 80—85, szerémi és szlavóniai 182,50—192,50, kettes 162,50—172,50, ötös 142,50—152,50, hatos 125—135, hetes 105—110, nyolcas 80—85.

Buzakorpa jutazásokban bácskai és szerémi 74—76, bánáti 72—74.

Bab: bácskai és szerémi 130—132,50.

Irányzat: Változatlan.

Forgalom: Közepes.

Szombori terménytőzsdé

Buza: bácskai Szombor környéki 117—119, felső-bácskai 117—119, szlavóniai 118—120, szerémi 117—119, Tisza bácskai 118—120, Tisza bánáti 118—120, felsőbánáti 117—119.

Rozs: bácskai vasut 115—117,50.

Zab: bácskai vasut 76—78, szerémi és szlavóniai 78—80.

Arpa: bácskai 115—117,50, szerémi 115—117,50, bácskai tavaszi 127,50—130, baranyai tavaszi 127,50—130.

Tengeri: bácskai vasut száritott 68—70, prompt 64—66, szerémi vasut száritott 68—70, szerémi prompt 64—66.

Bab: szokvány 130—135.

Buzaliszt: nullás gg és g 185—205, kettes 165—185, ötös 145—165, hatos 127,50—137,50, hetes 105—110, nyolcas 85—90.

Korpa: prompt 74—76.

Irányzat: Buza szilárd, különben változatlan.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesaványodás, sápadtság, mirigybetegségek, ekcémák, furunkulusok eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz gyorsan szabályozza a belek anyyira fontos működését és a vért biztosan felfrissíti. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi Ferenc József víz mint alapos és kellemes hashajtó mindig kitűnően beválik, miért is szoptató nőknél elválasztáskor kiterjedten alkalmazták.

AVALA MOZI, SZUBOTICA
TELEFON 7 CIRIL ES METOD-TÉR 19 TELEFON 7

Csütörtöktől! **Ujból egy világláger!**
Az európai filmpártás még ilyen monumentális filmet nem csinált. Erről beszél az egész kulturvilág.

A csata

Claude Farrer világhírű, közismert regénye után rendezte Farkas Miklós. Eredeti helyszíni felvételek Japánból.

100-os német honvédelmi! — Főszereplők:
Annabella és Inksinov.

Kisérő műsor: **Hangos heti híradó és rajzos burleszk**
A terem kellemesen illtve van!

Előadások kezdete: 4, 6.15 és 8.30 órákor.

A szuboticei törvényszék két futballcsapatot beidézett egy tárgyalásra

A szuboticei törvényszék néhány héttel ezelőtt tárgyalta első ízben a súlyos testisértéssel vádolt Patócs Péter csantaviri futballista ügyét. Patócs a csantaviri Triglav centerhalfja és csapatának a moli AC-cal játszott mérkőzésén úgy megrugta Macskáski Lázár moli játékost, a Molac jobbösszekötőjét, hogy az lábát törte.

Az új tárgyaláson Marinkovics Jován törvényszéki bíró elrendelte mindkét futballcsapat tagjainak, valamint a mérkőzés rendezőinek és a mérkőzést vezető bírónak a kihallgatását. Marinkovics Jován törvényszéki bíró, aki egyszerűen vizsgázott futballbíró is, szakértelemmel vezeti majd le a tárgyalást, amelyet március 18-án tartanak meg.

Megszűnt a fogoly- és nyulvadászat

A vojvodina vadászszövetség felhívása a vadászokhoz

A vojvodina vadászszövetség az alábbi felhívást intézte tagjainoz és az összes vadászokhoz:

A váratlanul hideg és hosszantartó tél a gyakori hófúvásokkal a legkomolyabb veszélyt jelenti az apróbb vadállományra. A tél következtében fennmaradásuk és szaporodásuk is veszélyeztetve van. Ehhez hozzájárul az élelemhiány és az a körülmény is, hogy az orvadászok és kártevők kihasználják ezeket a kritikus időket és igyekeznek minél inkább pusztítani az apróvadat.

A fogolyvadászat a törvény értelmében január 1-én, a nyulvadászat pedig a vadászszövetség határozata szerint január hó 15-én megszűnt.

A vadászszövetség ezért minden vadász feladatává teszi, hogy minél sűrűbben járja be a vadászterületet és élelmezze a kitért apróvadakat, mert különben ezek a szállásokra és udvarokba mennek, ahol biztos pusztulás vár rájuk. Az élelmezésre azért is szükség van, hogy így jobban ellentárljanak a hidegnek és a kártevőknek.

Azonnal munkához fogni tehát. Kezdjétek meg a hasznos apróvadak élelmezését és a kártevők pusztítását. A vadászoknak és vadőröknek állandóan be kell járniuk a vadászterületeket és ellenőrizniük különösen a szállásokat, ahol igen gyakran állítanak fel csapdákat az apróvadak elfogására és ha valahol ilyet tapasztaltak, azt azonnal jelentsék a hatóságoknak.

A kitért élelmiszereket kukorica-szárkupok alá kell helyezni, hogy a hó teljesen ne takarja be, vagy olyan helyekre, ahol a hófúvás nem éri. A legalkalmasabb élelmiszerek az apróvadak részére a káposzta, fiatal fűzágak, burgonya és más állati takarmányok, továbbá here- és muharmag. Mindezt szívesen fogyasztják a nyulak, őzek. A foglyok és fácánok buzaszemeket és más fűfélék magvait eszik leginkább.

Minden vadásznak kötelessége a vadászterületén a reá váró feladatot elvégezni.

APRÓHÍRDETÉSEK

ugy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1— dinár, NAGY BETŰS 2— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 10— dinár.

A keretes hirdetések ára hasábmilliméterenként 1. a hirdetés oldalán 0:80 dinár 2. a szöveg részben 2:00 dinár.

Többszöri hirdetésnél ismétlődést engedményt adunk, az álláskeresők pedig 50% kedvezményben részesülnek. — A február 20-án életbeléptetett új hirdetés adó a hirdetőfelet terheli.

A hirdetések ára kisebb megbízásoknál előre fizetendő, vidékről beküldhető postabélyegben is

Hirdetéseket a másnapi lapra este 6 óráig, szombaton délután 4 óráig veszünk fel

APOLLO

Január 16—20-ig

Greta Garbo

világsiker aratott németnyelvű filmje, a

„Krisztina királynő”

Ezen filmmel **GRETA GARBO** a világ legnagyobb művészeinek so ába lépett. Ennél nagyobb és tökéletesebb film eddig még nem készült. A mesés rendezés és **GRETA GARBO** játéka minden eddigit felülmul.

Előadások 5, 7 és 9 — vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor.

Előjegyzések az Apollo irodájában délelőtt 9—12 és délután 3—4 óráig. — Telefon 21-93.

Alfási keres

Ügyvédi irodába, orvos mellé vagy kaszírónak ajánlkozik 4 évi gyakorlattal rendelkező gépíró. Ajánlatokat „Szorgalmas” feljére a kiadóba kérek. 121

Kereset

KIFUTÓFIU kerékpárral azonnal felvétetik. — Jevrejszka 9. I. 4. 130

Eladó

Eladó új ház husz évi adómentességgel, 2 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségekkel. — Noviszád, Jana Kopitara ul. 19. Adamov. naszelye. 3379

Különféle

ARTISTA PÁLYÁRA KÉSZÜLŐK! Színpadi táncokat, szöveket, duettokat kedvezményes áron tanít be NEMES, okl. táncos, Noviszád, Carinszka 4. 131

Szüret alkalmával nagyban és kicsinyben borcsapok és dugók

legelőnyösebben beszerezhetők

Gerber J. cég, Szubotica. Szudarevicseva 32

Fűszert és konyhaberendezést

él és olcsón

Mihajlović Miladin

fűszer- csemege és konyhafelszerelést üzletében NOVISZAD, Futaki ut 48, vásárolhat.

Nagy választék konyhadényekben! Versenyen kívüli árak! Tekintse meg üzletemet!

FOTO BOULEVARD

WOLLBERGER KAROLI

Modern felvételek izléeses, művészi kivitelben. Noviszád, ulevar Kraljice Marija (Letić-palota). Amatőr felvételek legolcsóbb kidolgozás.

Reggeli Újság naptára

az 1935. évre

korlátolt számban megrendelhető még a kiadóhivatalban. Darabja 1:50 másfél) dinár.

Heti keresztrefitvenypályázatunk

részvevői közül az alábbi jutalmak közül sorsolunk ki nyereményeket:

- 1 pár finom női harisnyát, vagy 3 pár térfizoknit a **KLEIN EUGEN cégtől.**
- 3 méter ingnek való puplin kelmét a **Jakovljevic és Keszler cégtől**
- Egy krumplyomógép **Horváth és Prisztay** vaskereskedésből, Futoski put 40
- 10 különféle Mignon süteményt a **Mignon (Horváth Károly)** cukrászdából, Jevrejszka ulica 15.
- Beretválás hajvágással **Raffay László** fodrásztermében, Noviszád, Vilson-tér 8.
- Beretválás hajvágással **Klemm Ferenc Iodrásznál** Noviszád, Safarikova 23.
- Egy pár női estélyi cipőt **Tolveth Gusztáv cipőárúháztól** Noviszád, Kralja Alekszandra ucca 7.
- 50 kg. tűzifát házhoz szállítva a **Bratua Kraljacevic cégtől**
- Egy kgr. valódi csemege-paprika házhoz szállítva **Ist. Pinfér József** hácsko-radistei paprikamalmától
- Gőzondolás 8 hónapos tartósággal **Jurik Jovan** többszörösen kitüntetett fodrásztermében, Futoski put 16 Tel-on 24 32
- Női bundaalakítás a legújabb divat szerint vagy javítást **Welker György** szűcsmesternél, Noviszád, Kralja Petra ul. 5.
- 1 pár finom selyemharisnyát vagy 3 pár térfizoknit **Az olcsó Perepajits-tól** Noviszád, Futaki ut 27.
- Gőzondolás 8 hónapos tartósággal **Thalac Pavle** többszörösen kitüntetett fodrásztermében, Futoski 42.
- 1 télikabátot vagy ruhát 2-5 éves leányoknak vagy fiúknak **Papp József** speciális gyermekszabótól, Kralja Petra 15.
- Egy darab varrúkosár a **Tapetarszko Jorgandziszko Poduzetje** paplan- és kárpitosüzletéből, Jevrejszka ul. 12.
- Egy játékbaba **Roistajn S. Aleksza** bazárüzletéből a „Gólyához” Jevrejszka ucca 7.
- Egy darab csavarceruza **KARDOS** könyv-, papir-, irodai és iskola-kereskedéstől, Futaki ut 13. sz.
- 3 könyvet a **ANTIKVAR MENAHEM PAPO** könyvkereskedésből, Kralja Petra 70.
- Egy zseblámpa „Zmaj” elemmel **ENGL I DRUG** kerékpárszaküzlet és javítóműhelyből, Futaki ut 8.

A GAVALLÉR ZSIVÁNY: SOBRI JÓSKA REGÉNYE

Írta: Faragó Jenő

(4)

— Sobrit keresem! — felelte az erélyes hang.
A vezér elsápadt, ő is felismerte ezt a hangot.
— Ő volt hát az üldözöm!? — sóhajtotta csöndesen.
Fölkelt és intett Milfajtnak. Az odaugrott hozzá, hogy segítségére legyen.
— Vezess a szobába! — mondotta most halkán.
Zsuzska fölkapott egy gyertyát és előrement.
Amikor pedig beértek mindhárman a tiszta szobába. Pap Andor kinyitotta a csárda ajtaját.
A küszöbön egy ragyogó széplány állt, kezébe fogva a lova kantárszárát.
Osztroluczky Melitta volt...

— Jó estét hugám! — köszöntötte a szép leányt Pap Andor; a többiek meg nevetve ismételték:

— Jó estét!
Melitta nyugtalanul tekintet tkörül.

— Hol van Sobri?

Senki sem felelt a kérdésére.
Beljebb jött ház az ivóba.

— Hol van Sobri? — kérdezte újra.

És a tiszta szoba ajtajára mutatott:
— Ott van talán?

Semmi válasz.

Erre megindult az ajtó felé, azzal a szándékkal, hogy benyit a szobába. De még mielőtt odaért volna, megnyílt az ajtó és egy deli ifju lépett ki rajta.

— Jóska! — sikoltotta Melitta; a legény pedig a fejével biccentett:

— Az vagyok.

A leány magánkívül rontott rája:

— Hát mégis igaz!?... Sohasem fítem a pletykának és most a két szememmel győződtem meg, hogy igaz a hír...

A legény nyugodtan állt eddig előtte. Most fölemelte a tekintetét és megszólalt:

— Mit parancsol a kisasszony!?

Melittát egészen mezzavarta ez a hang.

— Mit parancsolok!?... Hát még kérheted!?... Nem tudod, ki vagyok?

— Nem tudom.

— Nem ismered meg a menyasszonyodat, Osztroluczky Melittát?

— Nem ismerem!

Melitta ökölbe szorította a kezét és rátámadt a legényre:

— Te nyomorult!

A legény elkapta a karját és olyan erősen megszorította, hogy a leány élesen felsikoltott:

— Ne bánts!... Ne bánts!...

E pillanatban új vendég érkezett a csárdába. Az erdő felől jött, a tölgyfaajtót belökte.

— Mi történik itt?! — kiáltott be az ivóba.

Melitta megdöbbsent. Ez a hang!... Ez a figura!... Bizonytalanul nézett a legényre, aki paraszti gunyában állt előtte és a most érkezett vendégre, aki elegáns, uri habitusban lépett be az ivóba.

— Melitta, hogy kerül ide?! — kérdezte a jövevény.

— Magát kerestem!

— Engem?... Itt?!

— Magát, Vay Józsi és Sobri Jóska-t találtam meg maga helyett!

Az urfi kivezezte a leányt a ház elé. Ott mindketten lóra kaptak és ellovagoltak a város felé...

Fényes Istók törte meg a csöndet.

— Te, Milfajt Ferkó, — mondotta, erősen megnyomva minden szót, — melyik hát az igazi Sobri: az, aki elment, vagy az, aki itt maradt?!

Milfajt a bajszkáját pödörte csöndesen:

— Majd elvállik!

Istók nem hagyta ennyiben:

— Mert, hogy ugy hasonlítanak, mint egyik tojás a másikhoz. Csak hogy az egyik ur, a másik...

— Fogd be a szád!

— No, no!

(Folytatjuk)

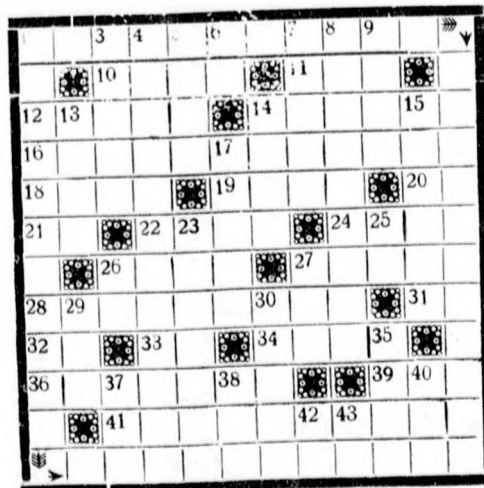
Vegyen részt a Reggeli Ujság heti keresztrejtvény pályázatán

Vízszintes: 1. Közmondás a nyíl irányában (egy betű felesleges), 10. Legtöbbnyire utszelen látható, 11. Görög összetételben újat jelent, 12. Nép szlávul, 14. Megelégek, 16. Ravasz állat pecsenyéje, 18. Ifjúsági író elhunyt, 19. Vissza: a vágó szerszám névelővel, 20. Tól-től szlávul, 21. Már elege van belőle, 22. Görög Isten, 24. Fiu becenév, 26. Egy betű hozzáadásával amerikai milliomos, 27. Nem szabad, 28. Szubotica is ez, 31. Azonos mássalhangzók, 32. Személyes névmás, 33. Vissza: Kötőszó, 34. Orosz város, 36. Dobra út, 39. Betű egy része, 41. Titulus névelővel.

Függőleges: 1. Nép dal kezdő sora Z=K a nyíl irányában, 3. Kettős, 4. Minden mohamedán faluban van ékezet hiba, egy t betű közbeszurásával, 5. Angol író egyik fele, 6. Jakab becenevének mássalhangzói, 7. Az amerikai szimbólum vezetéknevének anagrammája, 8. Egy betegség megjelölése németül fonetikusán, 9. Szláv férfi név, 13. Férfi név, 14. Zuhanás, 15. Vissza: Zászló, 17. Három napig tart, népiesen, 23. Megvárakoztat, 25. Olasz névelő,

93. számú keresztrejtvény

Közlő: Kopilovics László (Szubotica)

A megfejtő neve és címe:

26. Arany, id., 27. Lakoma, 29. AIR, 30. Rozáliák y=i, 35. Fekszik id. nyelven fon, 37. VAA, 38. Latin személyes névmás, 40. A holló írója, 42. Maró folyadék mássalhangzói, 43. Id. nyelvű üdvözlés magánhangzói.

A megfejtéseket legkésőbb jövő hétfő este 6 óráig kell eljuttatni a szerkesztőségbe. A megfejtők között értékes jutalmakat sorsolunk ki jövő vasárnapi számunkban.

Keresztrejtvénytervezetet szívesen fogadunk. Kérésük csupán az, hogy a kockák száma függőleges és vízszintes irányban ne legyen több 14-nél. A tervezetet beküldők résztvesznek a rendes heti sorolásban.

A jutalmak jegyzékét lapunk 11. oldalán közöljük.

Fizessen elő a Reggeli Ujságra

Felelős szerkesztő és kiadó: Andrée Dezső, Noviszád, Kralia Petra ulica 30. A kiadóhivatal felelős vezetője: Blazsek Ferenc, Noviszád Kralia Petra ul. 30. Nyomatott az Urania nyomdai műintézet és kiadóvállalat, Komlós Márton, körlorgógépén, Noviszádon.